

هفته نامه
سراسری
حالت
یکشنبه ۱۵ شهریور ماه ۱۴۰۵
سال ششم • شماره ۳۰۶
قیمت ۱۰۰۰۰ تومان

درهمایش دادخواهی بین المللی «میدان تا محکمه»
مطرح شد؛

ایجاد ظرفیت حقوقی
با حضور وکلای بین المللی
برای پیگیری جنایات جنگی

صفحه ۴

سرمقاله

دیپلماسی حقوقی؛
روایت قانونمند ایران
در عرصه بین المللی

دکتر حسن عبدلیان پور / مدیر مسئول

دریافت نخستین دوره «جایزه دیپلماسی فرهنگی و عمومی جمهوری اسلامی ایران» در حوزه دیپلماسی حقوقی، برای من بیش از آنکه یک عنوان یا تقدیر شخصی باشد، نشانه‌ای از توجه به یک ضرورت مهم در عرصه بین‌المللی است؛ ضرورتی که امروز بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود و آن، حضور فعال، مستند و حرفه‌ای جامعه حقوقی ایران در عرصه بین‌المللی است. امروز جهان تنها عرصه رقابت اقتصادی و سیاسی نیست؛ بخش مهمی از مناسبات بین‌المللی در میدان روایت‌ها شکل می‌گیرد. هر کشوری که بتواند واقعیت‌های خود را دقیق‌تر، مستندتر و با زبان قابل فهم برای افکار عمومی جهان بیان کند، از ظرفیت بیشتری برای دفاع از منافع ملی خود برخوردار خواهد بود.

در چنین شرایطی، دیپلماسی حقوقی می‌تواند یکی از مؤثرترین ابزارهای کشور برای بیان مواضع و دفاع از حقوق ملت ایران باشد.

حقوق، زبان مشترک ملت‌هاست. وقتی یک موضوع در چارچوب قواعد و اسناد حقوقی بین‌المللی مطرح می‌شود، دیگر صرفاً یک ادعای سیاسی نیست؛ بلکه باید بتوان برای آن سند، استدلال، دلیل و مستندات ارائه کرد. از همین رو، حضور حقوقدانان و وکلای ایرانی در مجامع بین‌المللی و طرح موضوعات مرتبط با حقوق ملت ایران، ضرورتی انکارناپذیر است.

متن کامل سرمقاله در صفحه ۳

وقتی صدای ایستادگی مردم ایران به گوش رهبران ادیان رسید؛

روایت رئیس قوه قضاییه از جنایات علیه ایران در هند

دعوت برای صلح پایدار جهانی و ایستادگی در برابر متجاوزان

صفحات ۲ و ۳

درهمایش بازرسان افتخاری تعزیرات مطرح شد؛

تأکید رئیس مرکز وکلا بر تداوم آموزش در طرح مشترک با سازمان تعزیرات حکومتی

از همه بزرگوارانی که این حرکت مفید را آغاز کردند تشکر می‌کنم.

رئیس مرکز وکلا ادامه داد: «هر یک از افراد می‌توانند در منطقه خود و در چارچوب حقوق عامه و مسئولیت اجتماعی، نقش مؤثری در این طرح ایفا کنند.»

دکتر عبدلیان پور از حضور ۳۸۰ نفر از اعضای شبکه حامی در دوره‌های مرتبط با بازرسی تعزیرات قدرانی کرد و افزود: «آنچه در این میان اهمیت ویژه‌ای دارد، بحث آموزش است. این آموزش باید مستمر و دائمی باشد.»

صفحه ۱۶

حامی عدالت: دکتر حسن عبدلیان پور، رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه، در دوره فشرده آموزشی طرح مشترک مرکز وکلا و سازمان تعزیرات حکومتی با هدف مقابله با احتکار و گران‌فروشی، بر ضرورت استمرار آموزش و تقویت نظارت در اجرای این طرح تأکید کرد. وی با اشاره به شرایط موجود کشور و شکل‌گیری گروه‌های بازرسی در شبکه حقوقی حامی و مناطق ۲۲ گانه تهران اظهار کرد: «تقوا و خداترسی را باید سرلوحه عمل خود قرار دهیم، گروه‌هایی حقوقی حامی در مناطق ۲۲ گانه تشکیل شده‌اند،

در دیدار سفیر مسئولیت‌های اجتماعی مرکز وکلا

با بانوان حقوقدانان استان فارس تأکید شد؛

ضرورت توانمندسازی بانوان
و ارتقای جایگاه حرفه‌ای آنان
در جامعه حقوقی کشور

دکتر سارا شیرازی، سفیر مسئولیت‌های اجتماعی مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه، در دیدار با اعضای کمیسیون بانوان مرکز وکلا استان فارس، بر ضرورت توانمندسازی علمی و حرفه‌ای بانوان حقوقدانان و نقش‌آفرینی مؤثر آنان در جامعه حقوقی کشور تأکید کرد. این نشست با حضور جمعی از بانوان وکیل، کارشناس رسمی و مشاور خانواده استان فارس در محل مرکز وکلا استان برگزار شد...

صفحه ۸

ماکجا
ایستاده‌ایم

داود کرمی*

انسان موجودی اجتماعی است که همه چیز خود را در زندگی گروهی می‌یابد. تکامل انسان در ساحت‌های اقتصادی، علوم، صنایع، فرهنگ، حقوق و ... در پرتو

متن کامل یادداشت در صفحه ۹

وقتی صدای ایستادگی مردم ایران به گوش رهبران ادیان رسید؛

روایت رئیس قوه قضاییه از جنایات علیه ایران در هند

از همین منظر، دیدار رئیس قوه قضاییه با رهبران ادیان هند را می‌توان نمونه‌ای از پیوند دیپلماسی قضایی، دیپلماسی عمومی و گفت‌وگو حقوق بشری دانست؛ مسیری که در آن، موضوعاتی مانند حق حیات غیرنظامیان، کرامت انسانی، عدالت، صلح و مقابله با تجاوز، محور گفت‌وگو قرار می‌گیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای پیش از سفر گفته بود که صدای مردم ایران را به گوش جهانیان خواهد رساند. نخستین برنامه او در دهلی نشان داد که این هدف صرفاً از مسیر دیدار با مقامات رسمی دنبال نمی‌شود؛

بلکه رهبران ادیان، علما و فرهیختگان نیز به‌عنوان مخاطبانی گسترده و اثرگذار، در انتقال این پیام مورد توجه قرار گرفته‌اند. در نهایت، آنچه این دیدار را از یک برنامه معمول دیپلماتیک متمایز می‌کند، تلاش برای رساندن صدای قربانیان جنگ به مخاطبانی است که می‌توانند این روایت را در میان جوامع خود بازتاب دهند؛ روایتی که در مرکز آن، صلح، عدالت، کرامت انسانی و ایستادگی در برابر تجاوز قرار دارد.

و کشتار غیرنظامیان جلوگیری کرد.

وقتی یک دیدار رسمی، کارکرد حقوق بشری پیدا می‌کند

در شرایطی که روایت‌های مختلفی درباره جنگ و حوادث منطقه در افکار عمومی جهان مطرح می‌شود، انتخاب رهبران ادیان به‌عنوان یکی از نخستین مخاطبان سفر رئیس قوه قضاییه به هند، این امکان را فراهم کرد که روایت ایران از جنایات علیه مردم، مستقیماً برای چهره‌هایی مطرح شود که از ظرفیت اجتماعی و ارتباطی قابل توجهی در جامعه هند برخوردارند.

دیدار رئیس دستگاه قضا با رهبران ادیان، علما و فرهیختگان هند را می‌توان نمونه‌ای از پیوند دیپلماسی قضایی، دیپلماسی عمومی و گفت‌وگو حقوق بشری دانست و یکی از اهداف این دیدار، رساندن صدای مردم ایران به گوش جهانیان بود.

نخستین برنامه حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای در سفر به هند، دیداری با رهبران ادیان، علما و فرهیختگان این کشور بود؛ دیداری که در آن، رئیس قوه قضاییه از فرصت حضور طیف گسترده‌ای از چهره‌های مذهبی و اجتماعی هند استفاده کرد تا روایت

مردم ایران از تجاوز و جنایات آمریکا و رژیم صهیونیستی را برای مخاطبانی فراتر از محافل رسمی و سیاسی بازگو کند. این دیدار را می‌توان یکی از مهم‌ترین برنامه‌های رئیس قوه قضاییه در سفر به دهلی دانست؛ چرا که مخاطبان آن صرفاً مقامات رسمی نبودند، بلکه رهبران ادیان و علمایی از جریان‌های مختلف مذهبی و فرهنگی هند در آن حضور داشتند؛ چهره‌هایی که از ارتباط گسترده‌ای با مردم و جوامع دینی این کشور برخوردارند.

قرار بود صدای مردم ایران شنیده شود

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای پیش از عزیمت به هند، هدف خود از حضور در این سفر را روشن کرده بود. رئیس قوه قضاییه گفته بود تلاش خواهد کرد صدای مردم ایران را به گوش جهانیان برساند و درباره جنایات و تجاوزات آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ملت ایران سخن بگوید. به این ترتیب، نخستین برنامه رئیس قوه قضاییه در دهلی تنها یک دیدار تشریفاتی نبود؛ بلکه فرصتی برای انتقال همین پیام به گروهی از مخاطبان اثرگذار جامعه هند فراهم شد. رئیس دستگاه قضا در دیدار با رهبران ادیان هند، با اشاره به تحمیل جنگ و تجاوز علیه مردم ایران، بر ضرورت توجه به ابعاد انسانی این حوادث تأکید کرد و حمله به غیرنظامیان و به‌ویژه حمله به مدرسه شجره طیبه در میناب و جان‌باختن کودکان را مورد اشاره قرار داد و آن را جنایت جنگی آشکار دانست.

او همچنین با اشاره به وضعیت غزه، بی‌تفاوتی جامعه جهانی نسبت به جنایات علیه غیرنظامیان را مورد انتقاد قرار داد و تأکید کرد که سکوت در برابر تجاوز می‌تواند زمینه تکرار چنین جنایاتی را در نقاط دیگر جهان فراهم کند.

چرا رهبران ادیان؟

اهمیت این دیدار را باید علاوه بر محتوای سخنان رئیس قوه قضاییه، در نوع مخاطبان آن نیز جست‌وجو کرد.

هند کشوری با تنوع گسترده دینی و مذهبی است و رهبران ادیان و علمای آن، ارتباط مستقیمی با بخش‌های مختلف جامعه دارند. از این منظر، طرح مسائل انسانی و حقوق بشری جنگ در جمع این افراد، می‌تواند پیام ایران را از سطح روابط رسمی میان دولت‌ها فراتر برده و به جامعه‌ای گسترده‌تر منتقل کند.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای در این دیدار، موضوع جنگ را تنها به عنوان یک اختلاف میان دولت‌ها مطرح نکرد؛ بلکه از کرامت انسان، حق حیات، عدالت و ضرورت مقابله با تجاوز سخن گفت؛ موضوعاتی که می‌تواند فارغ از مرزبندی‌های سیاسی و دینی، نقطه اشتراک ملت‌ها و پیروان ادیان مختلف باشد.

پیام ایران از مسیر گفت‌وگوی ادیان

رئیس عدلیه در ادامه، رهبران ادیان و فرهیختگان حاضر در نشست را به همکاری برای برقراری صلح، عدالت و آرامش پایدار فراخواند و بر ضرورت ایستادگی مشترک در برابر متجاوزان تأکید کرد. او تصریح کرد که قدرت‌طلبان و مستکبران نباید بتوانند یک روز به کشوری مانند عراق، روز دیگر به افغانستان، لبنان، غزه و ایران حمله کنند و جامعه جهانی در برابر آن سکوت کند؛ بلکه باید با همفکری و همکاری در برابر متجاوزان ایستادگی کرد تا تجاوزگران سر جای خود نشاند شوند و صلح و آرامش پایدار در سراسر جهان برقرار شود.

این بخش از سخنان رئیس قوه قضاییه، پیام دیدار را از یک روایت صرفاً مربوط به ایران فراتر برد و آن را به مسئله‌ای جهانی تبدیل کرد؛ مسئله‌ای درباره اینکه چگونه می‌توان از تکرار جنگ، تجاوز

«رایزنی قضایی تهران و مسکو» در حاشیه اجلاس بریکس

دیدار معنادار رئیس قوه قضاییه در نخستین برنامه سفر به هند؛

دعوت برای صلح پایدار جهانی و ایستادگی در برابر متجاوزان

حاضر گفت: «بیایید همه دست به دست هم دهیم تا برای برقراری صلح جهانی، آرامش، عدالت، رفاه و پیشرفت برای همه انسان‌ها تلاش کنیم.»

در این روایت، همکاری رهبران ادیان و ملت‌ها تنها یک توصیه اخلاقی نیست؛ بلکه از نگاه رئیس قوه قضاییه می‌تواند به ابزاری برای مقابله با تجاوز و جلوگیری از تکرار جنگ‌ها تبدیل شود.

بخش دیگری از سخنان رئیس قوه قضاییه به روابط ایران و هند اختصاص داشت.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای با اشاره به تمدن و فرهنگ کهن و بعضاً مشترک دو کشور گفت ایران و هند می‌توانند در تحولات جهانی و حرکت به سمت خروج از یکجانبه‌گرایی، نقش محوری داشته باشند و با یکدیگر تشریک مساعی کنند.

این نگاه به هند البته تنها به مناسبات امروز دو کشور محدود نمی‌شد. رئیس قوه قضاییه در همین دیدار از مردم و علمای هند نیز به دلیل برگزاری راهپیمایی‌ها و برنامه‌های گسترده در گرمی‌داشت یاد و خاطره رهبر شهید ایران قدردانی کرد و گفت بیش از ده‌ها هزار سخنرانی، مصاحبه و مقاله از سوی علمای بزرگ هندی از ادیان و مذاهب مختلف در این زمینه برگزار و منتشر شده است. در واقع نخستین برنامه سفر رئیس قوه قضاییه به هند، عملاً ادامه همان مسیری بود که پیش از عزیمت ترسیم شده بود؛ رساندن صدای مردم ایران، تشریح جنایات و تجاوزات علیه ملت ایران و در کنار آن، دعوت ملت‌ها و رهبران ادیان به همکاری برای مقابله با تجاوز و برقراری صلح پایدار.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای در دهلی، پیام خود را روشن بیان کرد: برای رسیدن به صلح پایدار جهانی، باید هم برای صلح تلاش کرد و هم در برابر متجاوزان ایستاد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای در این دیدار، از یک سو روایت ایران از تجاوز و جنگ را بیان کرد و از سوی دیگر، مخاطبان خود را به یک همکاری گسترده برای مقابله با تجاوز و برقراری صلح فراخواند.

رئیس قوه قضاییه تأکید کرد که اگر ملت‌ها و رهبران ادیان مختلف با یکدیگر همفکری و همکاری کنند، عده‌ای قدرت‌طلب و مستکبر نمی‌توانند یک روز به عراق، روز دیگر به افغانستان، لبنان، غزه و ایران حمله کنند و در آینده کشورهای دیگری را نیز هدف قرار دهند.

از نگاه رئیس قوه قضاییه، صلح پایدار بدون ایستادگی در برابر متجاوزان محقق نمی‌شود؛ به همین دلیل تأکید کرد که باید با همفکری و همکاری در برابر متجاوزان ایستادگی کرد تا تجاوزگران سر جای خود نشاند شوند و صلح و آرامش پایدار در سراسر جهان برقرار شود.

او در ادامه، یکی از نمونه‌های روشن جنایت علیه غیرنظامیان را مورد اشاره قرار داد؛ حمله به مدرسه شجره طیبه میناب و شهادت کودکان. رئیس قوه قضاییه این اقدام را جنایت جنگی آشکار دانست و بر ضرورت مقابله با چنین جنایاتی تأکید کرد.

رئیس قوه قضاییه خطاب به رهبران ادیان و فرهیختگان

نخستین برنامه حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای در سفر به هند، دیدار با جمع گسترده‌ای از رهبران ادیان، علما و فرهیختگان این کشور بود؛ دیداری که محتوای آن، فراتر از یک دیدار تشریفاتی، به مسائل مهمی همچون صلح جهانی، عدالت، مقابله با تجاوز و ضرورت همکاری ملت‌ها اختصاص داشت.

رئیس قوه قضاییه پیش از عزیمت به هند، از همان ابتدا مشخص کرده بود که این سفر را صرفاً سفری برای حضور در یک اجلاس قضایی نمی‌داند.

او در فرودگاه مهرآباد و پیش از حرکت به سمت دهلی، درباره یکی از اهداف مهم سفر خود گفته بود: «در این سفر تلاش خواهیم کرد تا صدای مردم سلحشور و بصیر ایران اسلامی را که بیش از ۱۸۰ شب است غیرتمندانه و مؤمنانه خیابان و میدان را تسخیر کرده‌اند، به گوش جهانیان برسانیم؛ مردمی که در استکبارستیزی و مقابله با متجاوز، سرآمد جهانیان هستند.»

این تنها بخشی از مأموریتی نبود که رئیس قوه قضاییه برای این سفر ترسیم کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین محسنی اژه‌ای با اشاره به تحمیل دو جنگ به مردم ایران اسلامی طی کمتر از یک سال از سوی آمریکا و رژیم صهیونیستی و استمرار جنایات آمریکا علیه ملت ایران، تصریح کرده بود که تشریح جنایات و تجاوزات آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ملت ایران یکی از برنامه‌ها و اهداف سفر هیئت عالی قضایی به هند خواهد بود.

در نخستین برنامه سفر، در جمع رهبران ادیان و فرهیختگان هندی، همان موضوعاتی که رئیس قوه قضاییه پیش از سفر از آن سخن گفته بود، به بخشی از محورهای اصلی این برنامه تبدیل شد.

سر مقاله

دیپلماسی حقوقی؛ روایت قانونمند ایران در عرصه بین‌المللی

دکتر حسن عبدلیان پور
مدیر مسئول

دریافت نخستین دوره «جایزه دیپلماسی فرهنگی و عمومی جمهوری اسلامی ایران» در حوزه دیپلماسی حقوقی، برای من بیش از آنکه یک عنوان یا تقدیر شخصی باشد، نشانه‌ای از توجه به یک ضرورت مهم در عرصه بین‌المللی است؛ ضرورتی که امروز بیش از هر زمان دیگری احساس می‌شود و آن، حضور فعال، مستند و حرفه‌ای جامعه حقوقی ایران در عرصه بین‌المللی است.

امروز جهان تنها عرصه رقابت اقتصادی و سیاسی نیست؛ بخش مهمی از مناسبات بین‌المللی در میدان روایت‌ها شکل می‌گیرد. هر کشوری که بتواند واقعیت‌های خود را دقیق‌تر، مستندتر و با زبان قابل فهم برای افکار عمومی جهان بیان کند، از ظرفیت بیشتری برای دفاع از منافع ملی خود برخوردار خواهد بود.

در چنین شرایطی، دیپلماسی حقوقی می‌تواند یکی از مؤثرترین ابزارهای کشور برای بیان مواضع و دفاع از حقوق ملت ایران باشد.

حقوق، زبان مشترک ملت‌هاست. وقتی یک موضوع در چارچوب قواعد و اسناد حقوقی بین‌المللی مطرح می‌شود، دیگر صرفاً یک ادعای سیاسی نیست؛ بلکه باید بتوان برای

در همین مسیر، همکاری با نهادهای حقوقی کشورهای مختلف، حضور در نشست‌های بین‌المللی، گفت‌وگو با کانون‌ها و انجمن‌های وکلا و استفاده از ظرفیت‌های حقوقی کشورهای دوست و همسو، می‌تواند به تقویت جایگاه ایران در دیپلماسی حقوقی کمک کند.

از سوی دیگر، نباید از ظرفیت عظیم کارشناسان رسمی نیز غافل شد. بسیاری از پرونده‌های مهم بین‌المللی تنها با استدلال حقوقی پیش نمی‌روند و به مستندات فنی، کارشناسی و تخصصی نیاز دارند. بنابراین، دیپلماسی حقوقی یک فعالیت میان‌رشته‌ای است که می‌تواند ظرفیت وکلا، کارشناسان، دانشگاهیان و پژوهشگران را در کنار یکدیگر قرار دهد.

تقدیر صورت گرفته در نخستین دوره جایزه دیپلماسی فرهنگی و عمومی جمهوری اسلامی ایران را از این منظر، بیش از هر چیز تقدیر از یک مسیر و یک رویکرد می‌دانم؛ رویکردی که بر حضور فعال جامعه حقوقی ایران در عرصه بین‌المللی و استفاده از زبان قانون برای دفاع از حقوق ملت ایران تأکید دارد.

در جهان امروز، روایت صحیح و مستند یک واقعیت، بخشی از دفاع از آن واقعیت است.

ما نمی‌توانیم انتظار داشته باشیم دیگران روایت ما را به جای ما بیان کنند. همان‌گونه که در داخل کشور از حقوق مردم دفاع می‌کنیم، در عرصه بین‌المللی نیز باید بتوانیم از حقوق ملت ایران با زبان حقوق، منطق و سند دفاع کنیم.

این مسیر ادامه خواهد داشت و امیدوارم این تقدیر، نه پایان یک فعالیت، بلکه انگیزه‌ای برای گسترش همکاری‌های حقوقی ایران با جهان و حضور پررنگ‌تر و حرفه‌ای‌تر جامعه حقوقی کشور در عرصه بین‌المللی باشد.

امروز بیش از هر زمان دیگری به دیپلماسی حقوقی نیاز داریم؛ دیپلماسی‌ای که نه بر هیاهو، بلکه بر قانون، سند، استدلال و حقیقت استوار باشد.

آن سند، استدلال، دلیل و مستندات ارائه کرد. از همین رو، حضور حقوقدانان و وکلای ایرانی در مجامع بین‌المللی و طرح موضوعات مرتبط با حقوق ملت ایران، ضرورتی انکارناپذیر است.

در ماه‌های اخیر و در جریان تهاجمات و تحولات منطقه‌ای، بیش از گذشته شاهد اهمیت این موضوع بودیم. در چنین شرایطی، وظیفه جامعه حقوقی تنها محدود به فعالیت‌های معمول حرفه‌ای نیست. ما وظیفه داریم آنچه را که از منظر حقوقی درباره حقوق ملت ایران، نقض قواعد بین‌المللی و آسیب به غیرنظامیان وجود دارد، مستند کنیم، روایت کنیم و در مجامع حقوقی مطرح کنیم.

البته تأکید می‌کنم که دیپلماسی حقوقی نباید با ادبیات سیاسی یا احساسی اشتباه گرفته شود. قدرت واقعی حقوق در استدلال، سند و منطق آن است.

اگر می‌خواهیم صدای ایران در مجامع حقوقی جهان شنیده شود، باید با ادبیاتی سخن بگوییم که برای جامعه حقوقی بین‌المللی قابل فهم باشد؛ باید ادله ارائه کنیم، از ظرفیت معاهدات و کنوانسیون‌های بین‌المللی استفاده کنیم و در چارچوب سازوکارهای قانونی، مطالبات خود را پیگیری کنیم. این مسیر البته یک پروژه کوتاه‌مدت نیست. دیپلماسی حقوقی نیازمند تربیت نسل جدیدی از وکلای بین‌المللی، توسعه ارتباطات میان نهادهای حقوقی کشورها، حضور مستمر در مجامع تخصصی و ایجاد شبکه‌ای از همکاری‌های حقوقی است. مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه نیز خود را متعهد می‌داند که در حد توان در این مسیر نقش آفرینی کند.

ما معتقدیم وکیل ایرانی نباید صرفاً در مرزهای جغرافیایی کشور تعریف شود. بخشی از مسئولیت امروز جامعه وکالت، شناخت تحولات حقوق بین‌الملل و دفاع از حقوق ملت ایران در عرصه‌های بین‌المللی است.

درهمایش دادخواهی بین المللی «میدان تا محکمه» مطرح شد؛

ایجاد ظرفیت حقوقی با حضور وکلای بین المللی برای پیگیری جنایات جنگی

حامی عدالت: همایش دادخواهی بین المللی (میدان تا محکمه) روز چهارشنبه ۱۱ شهریور ماه با حضور امین حسین رحیمی وزیر دادگستری، حجت الاسلام والمسلمین هادی معاون حقوقی قوه قضاییه، حسن عبدلیان پور رئیس مرکز وکلای قوه قضاییه، ابوبکر نور محمد وکیل بین المللی از آفریقای جنوبی برگزار شد.

دکتر حسن عبدلیان پور در ابتدای جلسه با بیان اینکه مجموعه مرکز وکلا کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده اجازه نمی‌دهد خون شهدای پایمال شود، گفت: فرایند مستندسازی جنایات جنگی در جغرافیای وسیع کشور با اعلام آمادگی ۱۹ هزار کارشناس پایان یافت. وی ادامه داد: اگر سابقا در جنایاتی که علیه کشورمان انجام شده بود مستندسازی می‌شد فرایند رسیدگی به سرعت و سهولت انجام می‌شد.

عبدلیان پور افزود: تعدادی از این کارشناسان در جریان جنگ و در همان روزهای نخست، در مناطق آسیب‌دیده حضور پیدا کردند و با وجود شرایط دشوار، بررسی‌های تخصصی و کارشناسی را آغاز کردند. رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه با تأکید بر اهمیت ثبت دقیق وقایع گفت: اگر در مقاطع تاریخی گذشته، مستندسازی دقیق و استاندارد از جنایات صورت می‌گرفت، امروز برای پیگیری پرونده‌های قدیمی، از جمله جنایاتی که در دوران جنگ تحمیلی علیه کشورمان رخ داد، اسناد بیشتری در اختیار داشتیم؛ بنابراین امروز باید از تجربه گذشته استفاده کنیم و اجازه ندهیم وقایع اخیر بدون مستندات باقی بماند.

وی با اشاره به پرونده شهدای زمین فوتبال چوار اظهار کرد: این پرونده از جمله موضوعاتی بود که مطالبه جدی امام شهید محسوب می‌شد و بر ضرورت پیگیری آن تأکید شده بود، اما در مقطعی نسبت به آن غفلت شد. این تجربه نشان می‌دهد که صرف ثبت یک مطالبه کافی نیست و باید فرآیند حقوقی آن تا رسیدن به نتیجه دنبال شود.

عبدلیان پور ادامه داد: امروز نیز باید از ظرفیت کارشناسان، وکلا و حقوقدانان برای مستندسازی دقیق وقایع و تبدیل این مستندات به پرونده‌های قابل پیگیری در مراجع قضایی و بین‌المللی استفاده کنیم.

■ مستندسازی جنایات در کوتاه‌ترین زمان

رئیس مرکز وکلا با اشاره به همکاری‌های بین‌المللی در این زمینه گفت: تلاش کردیم با استفاده از ظرفیت حقوقدانان و وکلای کشورهای مختلف، مسیر پیگیری حقوقی این جنایات را فعال کنیم. در این مسیر پیشنهادها و پروپوزال‌هایی ارائه شد و مذاکراتی برای رسیدن به توافقی‌های اولیه انجام گرفت. وی افزود: با وجود برخی موضوع‌گیری‌ها مبنی بر جلوگیری از این اقدامات، ما فرآیند مستندسازی را متوقف نکردیم و تلاش کردیم مستندات را در کوتاه‌ترین زمان و با بالاترین دقت تهیه کنیم.

دکتر عبدلیان پور گفت: وقتی این مستندات را خدمت ریاست قوه قضاییه ارائه کردیم، بر اهمیت اسناد قوی و استاندارد شده تأکید شد و بر همین اساس، پیشنهادهای ایران در این زمینه ارائه و به توافقی‌های اولیه با چند کشور نیز دست پیدا کردیم.

■ حضور کارشناسان در نخستین ساعات پس از حملات

وی با اشاره به حضور کارشناسان در مناطق آسیب‌دیده گفت: در استان‌هایی مانند فارس، هرمزگان و اصفهان، کارشناسان مرکز با وجود فاصله زیاد و شرایط دشوار، در نخستین ساعات پس از وقوع حوادث در محل حاضر شدند و فرآیند کارشناسی را آغاز کردند.

دکتر حسن عبدلیان پور:

تلاش کردیم با استفاده از ظرفیت حقوقدانان و وکلای کشورهای مختلف، مسیر پیگیری حقوقی این جنایات را فعال کنیم. در این مسیر پیشنهادها و پروپوزال‌هایی ارائه شد و مذاکراتی برای رسیدن به توافقی‌های اولیه انجام گرفت

عبدلیان پور افزود: در یکی از موارد، روز بعد از حادثه به همراه ۱۱ یا ۱۲ نفر از کارشناسان مرکز در استان فارس حضور پیدا کردیم. شرایط بسیار دشوار بود و حتی با پیکر یکی از قربانیان مواجه شدیم، اما کارشناسان با وجود این شرایط، کار مستندسازی را آغاز کردند.

وی با اشاره به حمله به دادگستری لارستان اظهار کرد: در این حمله، شماری از قضات، وکلا و کارشناسان به شهادت رسیدند و ساختمان دادگستری به‌طور مستقیم هدف چندین موشک قرار گرفت. حتی در مواردی نیروهای امدادی برای ساعت‌ها امکان ورود به محل را نداشتند.

رئیس مرکز وکلا تأکید کرد: چنین وقایعی نشان می‌دهد که واکنش ما نباید صرفاً به محکومیت لفظی محدود شود، بلکه باید اقدام عملی و حقوقی برای ثبت، مستندسازی و پیگیری این جنایات انجام شود.

■ بررسی تخصصی آثار حملات و تسلیحات

دکتر عبدلیان پور با اشاره به اقدامات کارشناسان در بررسی آثار حملات گفت: در جریان حضور در مناطق آسیب‌دیده، بررسی‌های تخصصی درباره نوع تسلیحات، موشک‌های مورد استفاده و آثار ناشی از انفجار انجام شد و کارشناسان، آثار و قطعات به‌جامانده را مورد بررسی قرار دادند.

وی افزود: در یکی از موارد، کارشناسان پس از بررسی آثار انفجار به این نتیجه رسیدند که موشک پیش از رسیدن به سطح زمین و در فاصله نزدیک به زمین منفجر شده است. این موضوع نیز به‌صورت تخصصی بررسی و مستند شد.

عبدلیان پور با اشاره به تصاویر و مستندات تهیه‌شده از آثار حملات اظهار کرد: این مستندات ابعاد بسیار تلخ و تکان‌دهنده‌ای از جنایات رخ داده را نشان می‌دهد و می‌تواند در روند پیگیری‌های حقوقی مورد استفاده قرار گیرد.

■ تشکیل ظرفیت حقوقی با حضور وکلای بین‌المللی

رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده

قوه قضاییه همچنین از رایزنی با حقوقدانان و وکلای کشورهای مختلف خبر داد و گفت: در یکی از برنامه‌های بین‌المللی، وکلایی از ۲۸ کشور حضور داشتند و تلاش کردیم از ظرفیت افرادی که با حقوق بین‌الملل و صلاحیت‌های قضایی بین‌المللی آشنایی دارند، استفاده کنیم.

رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه که در یازدهمین فروم حقوقی بریکس پلاس ۲۰۲۶ در دهلی نو حضور داشت، با اشاره به ضرورت حرکت فراتر از اقدامات تشریفاتی، تأکید کرد: محکومیت صرف پاسخگوی نیاز نیست و باید اقدام عملی در دستور کار قرار گیرد.

وی در تشریح رایزنی‌های حقوقی خود در حاشیه این اجلاس، از تعامل با هیئت‌های حقوقی کشورهای شرکت‌کننده خبر داد و اظهار داشت که از آنها خواسته شده تا بر اساس صلاحیت جهانی خود وارد عمل شوند.

عبدلیان پور با بیان اینکه اعتقاد راسخ دارم که نبرد حقوقی می‌بایست همزمان با نبردهای رزمی و دیپلماتیک تداوم یابد، بر لزوم پاسداشت خون شهدا و جلوگیری از پایمال شدن آن تأکید کرد و گفت: با پشتوانه مردمی و با تدابیر ریاست قوه قضاییه، این موارد را به‌صورت جدی دنبال می‌کنیم.

وی در ادامه به ابعاد حقوقی بین‌المللی اشاره و خاطرنشان کرد: بر اساس ماده ۵۱ منشور ملل متحد و اصل دفاع مشروع، این جنایات قابل پذیرش نیست و در هر دو عرصه جنگ نیز مذاکرات در جریان بوده است.

رئیس مرکز وکلای قوه قضاییه همچنین بر لزوم پرهیز از استانداردهای دوگانه در اجرای حقوق بین‌الملل تأکید کرد و گفت که معیار مشروعیت یک قاعده باید انطباق آن با منشور ملل متحد و قواعد پذیرفته شده حقوق بین‌الملل باشد.

دکتر عبدلیان پور با اشاره به بحث «زنجیره مسئولیت»، از وجود مستندات و مدارک قوی در این خصوص سخن گفت و اعلام کرد که می‌توان بر اساس این مستندات، پیگیری‌های قضایی بین‌المللی را پیش برد.

■ قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری: استفاده از برای حقوق بین‌الملل برای تجاوز موجب شده است این حوزه از جایگاه واقعی خود فاصله بگیرد

نصرت‌الله ابراهیمی قاضی دیوان بین‌المللی دادگستری و وکیل مرکز وکلای قوه قضاییه در ادامه گفت: کشورهای جهان سوم و کشورهای در حال توسعه در مواردی قربانی ناحق حقوق بین‌الملل شده‌اند؛ در حالی که حقوق بین‌الملل برای حمایت از جامعه انسانی و جامعه بین‌المللی شکل گرفته است، اما در مواردی در دست افرادی قرار گرفته که از ابزارهای مشروع

ادامه در صفحه بعد

ادامه از صفحه قبل

مطرح می کند. هر دستور غیرقانونی نیز پرسش هایی درباره مسئولیت فردی ایجاد خواهد کرد.

قاضی سابق دیوان کیفری بین المللی ادامه داد: وظیفه حقوق این است که اجازه ندهد این پرسش ها فراموش شوند و بیش از هر چیز باید بر این اصل پافشاری کنیم که حقوق بین الملل نمی تواند گزینشی باشد.

نورمحمد تأکید کرد: اگر حقوق بین الملل فقط از ضغفا در برابر قدرتمندان حمایت کند، ناقص است و اگر فقط از کسانی حمایت کند که دولت های قدرتمند از آنها حمایت می کنند، اعتبار آن مخدوش خواهد شد. اگر تجاوز برخی را محکوم کند، اما تجاوز دیگران را نادیده بگیرد، مشروعیت خود را از دست خواهد داد.

وی در پایان گفت: میدان نبرد ممکن است شاهد سربازان باشد، اما آنچه پس از آن می آید متعلق به حقوق است؛ هیچ دولتی فراتر از قانون نیست، هیچ فردی فراتر از پاسخگویی نیست، هیچ غیرنظامی خارج از حمایت قرار ندارد و هیچ اقدام تجاوزکارانه ای نباید از دسترس عدالت خارج شود.

■ وزیر دادگستری: حمله به ایران؛ تجاوزی که نیازمند پیگیری حقوقی است

امین حسین رحیمی، وزیر دادگستری در ادامه با تأکید بر ضرورت پیگیری حقوقی وقایع جنگ اخیر گفت: برای رفتار دولت ها در شرایط جنگی، قواعد و مقررات مشخصی در حقوق بین الملل وجود دارد و باید این قواعد در بررسی ابعاد حقوقی حملات اخیر مورد توجه قرار گیرد.

رحیمی با اشاره به مفهوم دفاع مشروع در حقوق بین الملل اظهار کرد: اگر قرار باشد به کشوری حمله شود، دو حالت وجود دارد؛ یا اقدام نظامی مطابق قواعد بین المللی و با مجوزهای مربوط انجام می شود یا کشوری مورد تجاوز قرار می گیرد و در این صورت، حق دفاع مشروع برای آن کشور به رسمیت شناخته می شود.

وی افزود: ما به کدام کشور حمله کرده بودیم و چه جنگی را آغاز کرده بودیم که بخواهند بگویند این اقدام در قالب دفاع انجام شده است؟ بنابراین، اصل اقدام، یک جنایت بین المللی تحت عنوان تجاوز بود.

وزیر دادگستری با تأکید بر ضرورت توجه به این موضوع در فرآیند قانون گذاری گفت: این مسئله باید در بررسی های حقوقی و در بحث لایحه مربوط به جرایم بین المللی مورد توجه قرار گیرد.

■ آغاز جنگ با نقض قواعد حقوق بشر دوستانه

رحیمی در ادامه با تفکیک میان اصل تجاوز و نحوه انجام عملیات نظامی گفت: حتی اگر جنگی آغاز شود، اقدامات نظامی تابع قواعد و مقررات مشخصی است و طرف های درگیر ملزم به رعایت اصول حقوق بشر دوستانه هستند.

وی ادامه داد: اما در اینجا، علاوه بر اصل تجاوز، موارد متعددی از اقدامات خلاف قواعد بین المللی و جنایت جنگی نیز مطرح است که باید به صورت دقیق مستندسازی و پیگیری شود.

وزیر دادگستری با اشاره به حمله به اهداف و افراد غیرنظامی گفت: موضوع تنها به یک یا دو حادثه محدود نمی شود و موارد متعددی وجود دارد که باید مورد بررسی حقوقی قرار گیرد.

باید سخن بگویند و زمانی که سلاح ها هنوز خاموش نشده اند، حقوق باید حتی رساتر سخن بگوید.

وی با بیان اینکه عنوان از میدان نبرد تا محکمه یکی از اصول مهم حقوق بین الملل معاصر را در خود جای داده است، اظهار کرد: پرسش بنیادین همواره این است که حقوق چه چیزی را مجاز می داند، اگر حقوق نقض شده باشد چه کسی مسئول است، چه جبرانی در دسترس است و چگونه می توان این جبران را محقق و تضمین کرد.

قاضی سابق دیوان کیفری بین المللی با اشاره به اصل ممنوعیت توسل به زور در حقوق بین الملل افزود: دیپلماسی و حقوق در تقابل با یکدیگر نیستند و پاسخگویی و دیپلماسی نیز دشمن یکدیگر نیستند؛ بلکه اگر حقوق به درستی درک شود، می تواند به دیپلماسی معنا و غنای بیشتری ببخشد.

نورمحمد در ادامه بر مسئولیت وکلای حاضر در این نشست تأکید کرد و گفت: حضور نزدیک به هزار وکیل ایرانی در اینجا تنها یک جمعیت بزرگ نیست، بلکه یک ظرفیت حقوقی فوق العاده است؛ ظرفیتی که توانایی تبدیل واقعیت ها به ادعاها و دعاوی حقوقی را دارد.

وی پیشنهاد ایجاد یک سازوکار حرفه ای و دائمی برای پیگیری مسائل حقوقی را مطرح کرد و ایجاد یک مرکز تخصصی پژوهش و مستندسازی حقوق بین الملل درباره مخاصمه را از جمله این اقدامات دانست.

به گفته نورمحمد، ایجاد شبکه ای از ادله کارشناسی و شهود متخصص شامل پزشکان، مهندسان، کارشناسان نظامی، متخصصان تصاویر ماهواره ای و محققان ادله دیجیتال، همچنین ایجاد یک بانک اطلاعاتی متمرکز از تصاویر و اسناد بر اساس استانداردهای بین المللی از دیگر اقداماتی است که می تواند در مسیر پیگیری حقوقی وقایع مورد استفاده قرار گیرد.

وی همچنین تهیه لوایح و دادخواست های نمونه، مطالعات صلاحیتی درباره دیوان بین المللی دادگستری، داوری و سازوکارهای معاهده ای و همکاری با دانشگاه ها، کانون ها و انجمن های بین المللی وکلا برای برگزاری دوره های آموزشی در زمینه حقوق بین الملل، حقوق بشردوستانه و حقوق کیفری را پیشنهاد کرد.

قاضی سابق دیوان کیفری بین المللی بر ضرورت ایجاد سازوکارهایی برای مشارکت قربانیان و طرح دعاوی جبران خسارت نیز تأکید کرد و گفت: دادگاه نباید به میدان نبرد دیگری تبدیل شود. اگر برای جرایم ادعایی از دیگران پاسخگویی مطالبه می کنیم، باید بپذیریم که همان قواعد و استدلال های حقوقی می تواند در شرایط دیگر نیز مورد استناد قرار گیرد.

نورمحمد خطاب به وکلای جوان حاضر در این نشست اظهار کرد: شما در مقطعی وارد عرصه حقوق شده اید که شاهد افزایش دعاوی بین المللی، استفاده گسترده از ادله دیجیتال و تغییرات ناشی از هوش مصنوعی در تحلیل های پزشکی قانونی و کارشناسی خواهید بود و دادگاه های ملی نیز بیش از گذشته به جرایم بین المللی رسیدگی خواهند کرد.

وی با اشاره به پیامدهای حقوقی وقایع میدان نبرد گفت: هر موشک یک پرسش حقوقی ایجاد می کند، هر مرگ غیرنظامی پرسشی درباره مسئولیت ایجاد می کند و هر بیمارستان و مکان تخریب شده پرسش هایی را تحت حقوق بین الملل بشردوستانه

برای اهداف نامشروع استفاده کرده اند.

وی تصریح کرد: استفاده ابزاری از حقوق بین الملل برای تجاوز، ظلم و بی عدالتی نسبت به حقوق مردم جهان، موجب شده است این حوزه در مواردی از جایگاه واقعی خود فاصله بگیرد.

وی با اشاره به طرح دعوی وکلای آفریقای جنوبی علیه رژیم اشغالگر قدس در دیوان بین المللی دادگستری گفت: این کشور جرات و جسارت را برای احقاق حق دارد وای کاش کشورهای همسایه و کشورهای مسلمان نیز چنین اقداماتی را پیگیری کنند.

وی افزود: جای تأسف دارد که دنیای اسلام مظلوم ترین جامعه جهانی است و بی عدالتی حقوقی را در جهان امروز تحمل می کند، اما در استفاده از ابزار حقوقی ناتوان است.

این قاضی دیوان دادگستری بین المللی ابراز امیدواری کرد با بعثت ایرانیان در حقوق بین الملل که پیش قراول برای احقاق حقوق دنیای مظلوم هستند، حقوق بین الملل در جایگاه درست خود مستقر شود.

ابراهیمی تصریح کرد: حقوق بین الملل بسیار زیباست و قواعد حقوق بین الملل همه منطبق دارد، اما به شرط آنکه از این اصول اراده باطل نشود و استانداردها دوگانه نباشد.

ابراهیمی با اشاره به تجربه ایران در پرونده های بین المللی گفت: در نخستین پرونده های بین المللی مرتبط با تحریم های اقتصادی ایران، زمانی که در محاکم بریتانیا وارد شدیم، در مواردی استدلال هایی که مطرح می کردیم از ادبیات و استدلال های خودمان نبود و بیشتر از ادبیات حقوقی شکل گرفته در طول قرن ها استفاده می کردیم.

وی ادامه داد: باید خودمان را به ابزارهای حقوق بین الملل مجهز کنیم، آموزش ببینیم، در پرونده های کوچک تر تجربه کسب کنیم و به تدریج وارد پرونده های بزرگ تر شویم. باید با فرهنگ حقوقی بین المللی آشنا شویم.

وی با بیان اینکه حضور در عرصه بین المللی برای حقوق دانان ایرانی نباید یک امر ناشدنی تلقی شود، گفت: متأسفانه بعد از بیش از ۴۰ سال از انقلاب، هنوز نتوانسته ایم این سد و تابو را به طور کامل بشکنیم؛ در حالی که باید زمینه حضور وکلای ایرانی در داوری ها و محاکم بین المللی فراهم شود.

■ ابوبکر نورمحمد: حضور وکلای ایرانی ظرفیتی است که توانایی تبدیل واقعیت ها به ادعاها و دعاوی حقوقی را دارد

ابوبکر نورمحمد، قاضی سابق دیوان کیفری بین المللی و وکیل بین المللی، گفت: هنگامی که سلاح ها خاموش می شوند، حقوق

ادامه از صفحه قبل:

رحیمی با اشاره به حمله به رهبران سیاسی و همچنین حوادثی مانند حمله به مدارس افزود: وقتی بررسی می‌کنیم، با جنایات فجیعی مواجه می‌شویم که نمی‌توان از کنار آنها به سادگی عبور کرد.

وی همچنین تأکید کرد: هرچه ظلم و تجاوز شدیدتر باشد، ضرورت دفاع و پیگیری حقوقی و بین‌المللی آن نیز جدی‌تر خواهد بود.

■ جنایات جنگی باید از مسیر قضایی پیگیری شود

امین‌حسین رحیمی، وزیر دادگستری، با اشاره به دیدار با رهبر شهید و تأکید ایشان بر ضرورت پیگیری قضایی جنایات گفت: محضر رهبر شهید رسیدیم و ایشان فرمودند که باید این جنایات پیگیری قضایی شود و قوه قضاییه را نیز به‌عنوان مسئول معرفی کردند.

وی افزود: البته قوه قضاییه از این جهت که مرجع رسیدگی است، برای تشکیل پرونده نیازمند ورود شاکی است. از همان زمان این موضوع مطرح شد و با آغاز جنگ ۴۰ روزه و شهادت رهبر عظیم‌الشان و همچنین جنایات متعددی که رخ داد، ضرورت آن بیش از پیش روشن شد.

■ مسئولیت حرفه‌ای جامعه وکالت در پیگیری پرونده‌ها

رحیمی با اشاره به مسئولیت جامعه حقوقی کشور اظهار کرد: در سال‌های گذشته در این زمینه نقضی وجود داشت. با توجه به ترورهایی که علیه ما صورت گرفته بود، در بسیاری از موارد باید اقدامات حقوقی لازم انجام می‌شد. از این رو، یک مسئولیت وجدانی و حرفه‌ای بر عهده جامعه وکلای کشور قرار گرفت. وی ادامه داد: کانون‌های وکلا در این زمینه اقداماتی انجام دادند و به‌ویژه مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه، با توجه به ساختار متمرکز و هماهنگی میان استان‌ها، با جدیت وارد این موضوع شده است.

■ رفع خلأ قانونی برای رسیدگی به دعاوی علیه دولت‌های خارجی

وزیر دادگستری با اشاره به ظرفیت قانونی دادگستری جمهوری اسلامی ایران برای رسیدگی به دعاوی علیه کشورهایی که مصونیت قضایی ایران را نقض کرده‌اند، گفت: دادگستری جمهوری اسلامی ایران از نظر قانونی در این زمینه مسئولیت دارد و در وزارت دادگستری نیز کارگروهی تحت عنوان کارگروه ماده ۶ آیین‌نامه تشکیل شده است.

رحیمی با اشاره به اقدامات انجام‌شده برای رفع خلأ قانونی در زمینه پیگیری جنایات بین‌المللی گفت: این نقص قانونی را قوه قضاییه با همت و سرعت برطرف کرد و لایحه مربوطه با سرعت در دولت و مجلس پیگیری و تصویب شد و اکنون به شورای نگهبان رسیده و مراحل نهایی خود را طی می‌کند.

وی افزود: با نهایی شدن این فرآیند، خلأ قانونی موجود برای رسیدگی به جنایات بین‌المللی برطرف خواهد شد و ظرفیت حقوقی لازم برای پیگیری این پرونده‌ها در اختیار دستگاه قضایی قرار می‌گیرد.

رحیمی افزود: در این مسیر، نقص قانونی وجود داشت که قوه قضاییه با همت و سرعت نسبت به رفع آن اقدام کرد. این موضوع نیز با سرعت در دولت پیگیری و به مجلس ارسال شد و خوشبختانه به تصویب مجلس رسید و اکنون مراحل نهایی خود را در شورای نگهبان طی می‌کند.

وی تأکید کرد: با تصویب این قانون، خلأ قانونی موجود در این زمینه برطرف خواهد شد.

■ ضرورت مستندسازی خسارت‌های معنوی خانواده‌ها

رحیمی با تأکید بر اینکه صرف مستندسازی خسارت‌های مادی کافی نیست، گفت: خانواده‌هایی که آسیب دیده‌اند، لزوماً نمی‌دانند برای پیگیری حقوق خود چه اقدامی باید انجام دهند. شما یک مرحله مستندسازی خسارت‌های مادی را انجام داده‌اید، اما درباره خسارت‌های معنوی نیز باید اقدام جدی صورت گیرد.

وی افزود: شهادت رهبر شهید و دیگر قربانیان، علاوه بر آثار عمومی، خسارت‌های روحی و عاطفی عمیقی برای بخش بزرگی از مردم ایجاد کرده است. بسیاری از مردم ایران به دلیل جایگاه ایشان، علاقه و پیوند عاطفی عمیقی با ایشان داشتند. وزیر دادگستری ادامه داد: در مورد شهدای دیگر نیز همین

مسئله وجود دارد و باید ابعاد خسارت‌های معنوی ناشی از این جنایات به‌صورت دقیق شناسایی و مستند شود.

■ تشکیل سامانه برای ثبت خسارت‌های معنوی

رحیمی خطاب به وکلا و کارشناسان حاضر در همایش گفت: با توجه به اینکه مرکز وکلا در سراسر کشور ساختار و مسئولیت دارد و استان‌ها نیز با یکدیگر هماهنگ هستند، از این ظرفیت استفاده کنید. حتی می‌توان زمینه همکاری کانون‌های وکلا در سراسر کشور را نیز فراهم کرد.

وی پیشنهاد کرد: سامانه‌ای طراحی کنید تا تمام افرادی که از این حوادث و شهادت عزیزان آسیب روحی دیده‌اند، بتوانند اطلاعات و مطالبات خود را ثبت کنند.

■ جنایت نباید بدون هزینه بماند

رحیمی با تأکید بر ضرورت پیگیری قضایی عاملان جنایات گفت: نباید اجازه دهیم این جنایات بدون پاسخ بماند. اگر نتوانیم از طریق مراجع قضایی پیگیری کنیم، ممکن است جنایتکاران جری‌تر شوند.

وی افزود: باید دنیا بداند که جنایت هزینه دارد. نگران نباشید؛ اگر قرار است کشوری رأی صادرشده را شناسایی کند، مستندات و استدلال‌های ما باید آن‌قدر قوی باشد که رأی را بپذیرد و به مرحله اجرا برساند.

■ پیگیری پرونده‌ها در کشورهای دارای صلاحیت جهانی

وزیر دادگستری با اشاره به ظرفیت کشورهایی که برای خود صلاحیت جهانی تعریف کرده‌اند، گفت: در کشورهایی که صلاحیت جهانی دارند می‌توان این پرونده‌ها را پیگیری کرد و از ظرفیت‌های موجود در این کشورها بهره گرفت.

وی با قدردانی از اقدامات انجام‌شده در این زمینه اظهار کرد: این کاری که آقای عبدلیان‌پور و همکارانشان انجام داده‌اند، یک کار جهادی است و نباید با نگاه درامدی به آن نگاه کرد. بخش قابل توجهی از این اقدامات به‌صورت رایگان انجام شده است.

رحیمی افزود: البته در نهایت باید هزینه‌های وکالت و دادرسی نیز از عاملان جنایت مطالبه شود.

■ تأکید بر استفاده از ظرفیت حقوق‌دانان مستقل جهان

رحیمی در پایان خواستار تشکیل کارگروهی تخصصی برای پیگیری این موضوع شد و گفت: اگر لازم است، کارگروهی تشکیل دهید و همه ظرفیت‌های موجود، از جمله ظرفیت کارگروه ماده ۶، را در این مسیر به کار بگیرید.

وی تأکید کرد: در دنیا هنوز افراد آزاده‌ای هستند که حاضرند برای اجرای عدالت و پیگیری این جنایات اقدام کنند. همان‌طور که دیدیم حتی کشوری که مسلمان نیست، علیه رژیم اقدام حقوقی انجام داده است. باید از این ظرفیت‌ها استفاده کنیم.

وزیر دادگستری در پایان از تلاش‌های وکلا و کارشناسان حاضر در همایش و اقدامات آنان برای حضور در میدان، جمع‌آوری مستندات و اخذ وکالت از آسیب‌دیدگان قدردانی کرد و گفت: این اقدامات ارزشمند است، اما کافی نیست و باید دامنه آن به همه مردم ایران و تمام ابعاد خسارت‌های مادی و معنوی گسترش پیدا کند.

■ معاون حقوقی قوه قضاییه: لایحه مقابله با جنایات بین‌المللی نقطه عطف حقوق کشور است

حجت‌الاسلام والمسلمین هادی معاون حقوقی قوه قضاییه در این همایش با اشاره به لایحه مقابله با جنایات بین‌المللی که توسط قوه قضاییه تهیه و پس از ارسال به دولت و مجلس، مورد تصویب مجلس قرار گرفته و به شورای نگهبان ارسال شده است، اظهار داشت که این لایحه یک نقطه عطفی در حقوق کیفری کشور ایجاد خواهد کرد.

معاون حقوقی قوه قضاییه با بیان اینکه تا کنون جرم‌انگاری نسبت به چهار جنایت مهم بین‌المللی در کشور وجود نداشت، خاطرنشان کرد که این لایحه برای نخستین بار چهار عنوان اصلی جرایم بین‌المللی شامل نسل‌کشی، جنایت علیه بشریت، جنایت جنگی و تجاوز را به صورت مستقل جرم‌انگاری کرده است.

وی در تشریح جزئیات این لایحه به چند نکته کلیدی اشاره کرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین هادی در ادامه به بحث تحریم‌های یک جانبه به عنوان یکی از مصادیق جنایت علیه بشریت پرداخت و گفت که اگرچه در مباحث مربوط به جنایت علیه بشریت، بحث تحریم‌ها به عنوان یکی از مصادیق دیده نمی‌شود، اما از آنجایی که کشور ما متأثر از تحریم‌هاست، اعمال و وضع تحریم و همچنین تبعیت بیش از حد از تحریم با وجود شرایط از مصادیق جنایت علیه بشریت به شمار رفته است. مانند محدودیت‌های ایجادشده در ارسال دارو برای بیماران خاص که به عنوان مصداق بارز این رفتار است.

معاون حقوقی قوه قضاییه در بحث جنایت تجاوز با استناد به بند ۶ ماده ۷ این لایحه اظهار داشت که فارغ از اینکه اگر یک کشور تجاوز انجام دهد به عنوان متجاوز شناخته می‌شود، اگر دولتی سرزمین خود را در اختیار دولت دیگر برای تجاوز قرار دهد، خود این عمل نیز تجاوز محسوب می‌شود.

حجت‌الاسلام والمسلمین هادی به تشریفات خاص این لایحه نیز پرداخت و گفت که بر اساس ماده ۱۵، رسیدگی به تمامی جنایات موضوع این قانون در صلاحیت دادگاه کیفری یک یا دادگاه نظامی یک تهران است. تشکیل پرونده شخصیت الزامی، مطالبه خسارت در فرایند کیفری، بدون هزینه دادرسی و رسیدگی به اعتراض شخص ثالث در دادگاه کیفری یک تهران صورت می‌گیرد.

حجت‌الاسلام والمسلمین هادی در پاسخ به سوال اساسی جامعه حقوقی مبنی بر نحوه استفاده از این لایحه برای جنایات پیشین، دو راهکار ارائه داد. راهکار اول اینکه ماده ۲۴ این لایحه، نسبت آن را با قوانین پیشین از جمله قانون مقابله با اقدامات خصمانه رژیم صهیونیستی مشخص کرده است و راهکار دوم استفاده از ظرفیت ماده ۲۸۰ قانون آیین دادرسی کیفری است که به دادگاه اجازه داده شده که عنوان اتهامی ذکرشده در کیفرخواست را تغییر دهد.

درپایان این مراسم ضمن تقدیر از خانواده معظم شهدا، وکالت‌نامه‌های بین‌المللی از این عزیزان جهت طرح دعوی در محاکم بین‌المللی توسط وکلای بین‌المللی مرکز اخذ شد. همچنین در مسیر نبرد حقوقی از عوامل فعال و خدوم در این نبرد تقدیر و تشکر شد و احکام اعضای کمیسیون بین‌الملل مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه به آنها اعطا گردید.

بریکس؛ میدان تازه همکاری قضایی ایران با کشورهای مستقل

اعضای جدید مصر، اتیوپی، ایران، امارات و اندونزی به‌عنوان اعضای کامل پس از دوره‌های گسترش در سال‌های ۲۰۲۴ و ۲۰۲۵ (۱۴۰۲ و ۱۴۰۴)، به‌طور قابل توجهی گسترش یافته است.

بریکس یک سازمان بین‌دولتی است که نماینده اقتصادهای نوظهور بزرگ است. بریکس مخفف برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی است. این سازمان در سال ۲۰۲۴ میلادی (۱۴۰۳/۱۴۰۲) یک گسترش مهم را پشت سر گذاشت که منجر به معرفی اعضای جدید شد.

بریکس اکنون شامل ۱۱ عضو کامل مانند برزیل، روسیه، هند، چین، آفریقای جنوبی، مصر، اتیوپی، اندونزی، ایران، عربستان و امارات است. از سال ۲۰۲۶ میلادی (۱۴۰۵/۱۴۰۴)، چندین کشور به‌عنوان کشورهای شریک بریکس، از جمله بلاروس، بولیوی، قزاقستان، کوبا، مالزی، نیجریه، تایلند، اوگاندا و ازبکستان به این گروه پیوستند.

هند در اول ژانویه ۲۰۲۶ (۱۱ دی ۱۴۰۴) میزبان ریاست بریکس شد و این مسئولیت را از برزیل تحویل گرفت.

■ عضویت کامل ایران در بریکس

پذیرش اولیه و دعوت از ایران برای پیوستن به گروه بریکس در دوم شهریور ۱۴۰۲ در جریان پانزدهمین اجلاس سران این گروه در ژوهانسبورگ آفریقای جنوبی اعلام شد؛ پیوستن ایران به قدرتمندترین بلوک نوظهور اقتصادی جهان نشانه‌ای از تقویت رویکرد چندجانبه‌گرایی و افول تسلط یک‌جانبه آمریکا بر اقتصاد بین‌الملل است.

عضویت رسمی ایران در گروه بریکس از ژانویه ۲۰۲۴ (دی ۱۴۰۲) عملیاتی شد، نقطه عطفی در سیاست خارجی و دیپلماسی اقتصادی کشور به‌شمار می‌رود؛ این رویداد با ایجاد پیوند میان ایران و بزرگ‌ترین اقتصادهای نوظهور جهان از جمله چین، هند، برزیل و روسیه، موقعیت ژئوپلیتیک ایران را در منطقه و عرصه بین‌المللی ارتقا بخشیده است.

حضور در این بلوک، بستر مناسبی برای توسعه همکاری‌های چندجانبه، نقش‌آفرینی در ترانزیت منطقه‌ای مانند کریدور شمال-جنوب و افزایش وزن سیاسی ایران در تقابل با یک‌جانبه‌گرایی غربی فراهم می‌سازد.

■ بحث در مورد گسترش بیشتر بریکس

در هر منطقه کلان از جنوب جهان، کشورهایی وجود دارند که علاقه‌مند به پیوستن به بریکس هستند: خاورمیانه، آسیای مرکزی، جنوبی و جنوب‌شرقی، آمریکای لاتین و کشورهای جنوب صحرای آفریقا.

کارشناسان از جمله محتمل‌ترین اعضای آینده، ونزوئلا را نام می‌برند که نامزدی آن در سال ۲۰۲۴ (۱۴۰۳/۱۴۰۲) بررسی شده است؛ کشور دیگری که مورد بحث قرار گرفته، مکزیک است. سایر اعضای بالقوه شامل نیجریه (یکی از بزرگ‌ترین تولیدکنندگان نفت آفریقا)، کشورهای غرب آفریقا مانند سنگال یا کشورهای منطقه ساحل شامل نیجر، بوركینافاسو و مالی هستند. در آسیا، کارشناسان ویتنام را به‌عنوان یک نامزد پیشرو برجسته می‌کنند.

بریکس به عنوان بستری مفید برای مشورت و همکاری در مورد مسائل معاصر با اهمیت جهانی و منطقه‌ای و مسائل مربوط به حکمرانی سیاسی و اقتصادی جهانی عمل می‌کند.

■ اجلاس ۲۰۲۶ بریکس؛ ساختن برای تاب‌آوری، نوآوری، همکاری و پایداری

اجلاس ۲۰۲۶ (۱۴۰۵) بریکس با موضوع «ساختن برای تاب‌آوری، نوآوری، همکاری و پایداری» برگزار می‌شود. هند، به‌عنوان رئیس بریکس برای سال ۲۰۲۶ (۱۴۰۴/۱۴۰۵)، میزبان هجدهمین اجلاس بریکس در ۱۲ و ۱۳ سپتامبر (۲۱ و ۲۲ شهریور) در بهارات مانداپام، دهلی نو خواهد بود.

این اجلاس، رهبران کشورهای عضو و شریک بریکس را به همراه مدعوین دور هم جمع خواهد کرد.

لازم به ذکر است که نشست سران قضایی کشورهای عضو بریکس روز شنبه ۵ سپتامبر (۱۴ شهریور) برگزار خواهد شد.

فراتر از این اولویت‌های اصلی، رهبران همچنین در مورد راه‌های تعمیق همکاری درون‌بریکس و تبادل نظر در مورد نگرانی‌های مشترک جهانی و منطقه‌ای بحث خواهند کرد.

آستانه اجلاس گروه هشت که در جولای ۲۰۰۸ میلادی (تیر/ مرداد ۱۳۸۷) در توپاکوی ژاپن برگزار شد، رهبران BRIC اولین جلسه غیررسمی خود را برگزار کردند. روسیه همچنین رهبری یک گفت‌وگوی امنیتی را بر عهده داشت که اولین بار در مه ۲۰۰۹ (اردیبهشت/خرداد ۱۳۸۸) در مسکو برگزار شد. اولین اجلاس بریک در ژوئن ۲۰۰۹ میلادی (خرداد/تیر ۱۳۸۸) در یکتارینبورگ برگزار شد. در طول این رویداد، چندین سند کلیدی از جمله اعلامیه یکتارینبورگ و برنامه اقدام بریک به تصویب رسید.

■ پیوستن آفریقای جنوبی و تثبیت جایگاه بریکس

در فوریه ۲۰۱۱ میلادی (بهمن/اسفند ۱۳۸۹)، آفریقای جنوبی به این گروه پیوست و بریک را به بریکس تبدیل کرد. این گسترش، تغییر قابل توجهی در موقعیت جهانی این گروه ایجاد کرد. اگرچه اقتصاد آفریقای جنوبی در مقایسه با سایر کشورهای بریکس به‌طور قابل توجهی کوچک‌تر بود، اما عضویت آن، این گروه را فراگیرتر و نماینده‌تر کرد. بریکس شروع به تثبیت جایگاه خود به‌عنوان معتبرترین و نماینده‌ترین گروه کشورهای در حال توسعه غیرغربی کرده است. با گذشت زمان، همکاری بریکس گسترش یافته و حوزه‌های جدیدی مانند زیرساخت، انرژی و سرمایه‌گذاری را در بر گرفته است.

■ بانک توسعه جدید (NDB)

در سال ۲۰۱۴ (۱۳۹۳)، بریکس «بانک توسعه جدید» (NDB) و «ترتیبات ذخیره مشروط» را تأسیس کرد. این ابتکارها، آغاز تلاش‌های این گروه برای ایجاد جایگزین‌هایی برای سیستم اقتصادی جهانی تحت سلطه غرب بود. با گذشت زمان، این مأموریت به اولویت اصلی بریکس تبدیل شد و به‌طور قابل توجهی گسترش یافت.

فعالیت‌های بانک توسعه جدید نیز به‌طور قابل توجهی تشدید شده است. برای مثال، مرکز منطقه‌ای آفریقا در بانک توسعه جدید (NDB) در سال ۲۰۱۸ (۱۳۹۷) در آفریقای جنوبی افتتاح شد و پس از آن مراکز مشابهی در برزیل، روسیه و هند به ترتیب در سال‌های ۲۰۱۹، ۲۰۲۰ و ۲۰۲۲ (۱۳۹۸، ۱۳۹۹ و ۱۴۰۱) افتتاح شدند.

عضویت در NDB نیز افزایش یافته است، به‌طوری که بنگلادش و امارات رسماً در سال ۲۰۲۱ (۱۴۰۰)، مصر در سال ۲۰۲۳ (۱۴۰۲) و اروگوئه در سال ۲۰۲۵ (۱۴۰۴) به آن ملحق شدند. گسترش بالقوه بریکس در سال ۲۰۲۲ (۱۴۰۱)، تحت ریاست چین در بریکس، دستور کار را گسترش داد و شامل بحث‌هایی در مورد جذب اعضای جدید به گروه شد. این تمرکز بر گسترش، منعکس‌کننده موفقیت‌هایی بود که بریکس در طول سال‌ها به دست آورده بود و تغییر قابل توجهی به سمت نظم جهانی چندقطبی ایجاد کرده بود.

ظهور آنچه که «اکثریت جهانی» نامیده می‌شود -ائتلافی متنوع از کشورهای در حال توسعه غیرغربی با هدف اعمال حاکمیت خود و حمایت از یک سیستم حاکمیت جهانی عادلانه‌تر- نیروی محرکه این تغییر بوده است.

■ تکامل بریکس

بریکس یک سازمان بزرگ بین‌دولتی است که نماینده اقتصادهای نوظهور پیشرو مانند برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی است. هدف سازمان بریکس ارتقای همکاری اقتصادی، تقویت صدای کشورهای جنوب جهانی و عمل به عنوان وزنه تعادل در برابر نهادهای جهانی به ریاست غرب است.

بریکس در سال‌های ۲۰۲۴-۲۰۲۵ (۱۴۰۲-۱۴۰۴) گسترش یافت و اکنون شامل اعضای مانند مصر، اتیوپی، ایران، عربستان، امارات و اندونزی است. بریکس مانند سازمان ملل دفتر مرکزی اصلی ندارد، اما نهاد اصلی آن، بانک توسعه جدید (NDB)، در شانگهای چین مستقر است.

سازمان بریکس که در ابتدا شامل برزیل، روسیه، هند، چین و آفریقای جنوبی بود، برای افزایش نفوذ ژئوپلیتیکی، ارتقای همکاری اقتصادی و عمل به‌عنوان وزنه تعادل در برابر نهادهای تحت سلطه غرب طراحی شده است.

بریکس بیش از ۴۰ درصد از جمعیت جهان و ۳۷ درصد از تولید ناخالص داخلی جهانی را تشکیل می‌دهد و هدف آن تغییر حکومت جهانی به سمت چندقطبی است؛ بریکس با پیوستن

حامی عدالت: بریکس به‌عنوان سازمانی فراقاره‌ای با توسعه و رشد فزاینده، مسیر حرکت به سمت چندجانبه‌گرایی و نظم نوین جهانی را هموار می‌کند.

طرح مفهومی بریکس بین سال‌های ۱۹۹۶ تا ۱۹۹۸ میلادی (۱۳۷۵ تا ۱۳۷۷) ریشه دواند و مبانی نظری و عملی این توسعه در آن زمان به‌وضوح آشکار بود؛ زیربنای نظری را می‌توان در دیدگاه یوگنی پریماکوف، وزیر خارجه وقت روسیه، یافت که یک مثلث استراتژیک اوراسیا متشکل از روسیه، هند و چین (ریک) را با هدف تنوع‌بخشی به سیاست خارجی روسیه و دور کردن آن از انکای بیش از حد به کشورهای غربی پیشنهاد کرد.

این ایده برای اولین بار در سفر رسمی او به هند در سال ۱۹۹۸ میلادی (۱۳۷۷) بیان شد. در سال ۱۹۹۷ (۱۳۷۶)، روسیه و چین اعلامیه مشترک در مورد جهان چندقطبی و ایجاد نظم بین‌المللی جدید را تصویب کردند. با این حال، به دلایل مختلف، مثلث استراتژیک پیش‌بینی شده نتوانست در دهه ۱۹۹۰ میلادی (دهه ۱۳۷۰) تحقق یابد.

امروزه، هر سه کشور با موفقیت اختلاف‌های خود را کنار گذاشته‌اند و نه‌تنها در بریکس، بلکه از سال ۲۰۰۱ (۱۳۸۰)، از طریق چارچوب RIC، به‌طور فعال با یکدیگر همکاری می‌کنند و به جنبه‌های نظامی، سیاسی و مسائل امنیتی می‌پردازند.

جلسه افتتاحیه وزرای امور خارجه BRIC پس از نشست مهمانان اجلاس G8 در سن پترزبورگ، که در جولای ۲۰۰۶ (تیر/مرداد ۱۳۸۵) برگزار شد، شکل گرفت، تنها چند ماه بعد، در سپتامبر همان سال (شهریور/مهر ۱۳۸۵)، چهار وزیر در حاشیه شصت‌ویکمین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل برای یک ناهار غیررسمی مشترک در نمایندگی دیپلماتیک برزیل در نیویورک -ابتکاری به ریاست سرگئی لاوروف، وزیر خارجه روسیه- دوباره گرد هم آمدند.

در طول این جلسه، طرفین توافق کردند که همکاری چندجانبه بین کشورهای خود را تقویت کنند؛ به رسمیت شناختن منافع مشترک بین روسیه و پنج کشور دیگر BRICS بیشتر تقویت شد. این گفت‌وگو راه را برای جلسه بعدی وزرای امور خارجه BRIC در سال ۲۰۰۷ میلادی (۱۳۸۶)، که در حاشیه شصت‌ودومین اجلاس مجمع عمومی سازمان ملل برگزار شد، هموار کرد. در طول این گردهمایی، تصمیمی اساسی برای ایجاد یک سازوکار مشورتی در سطح معاون وزیر، همراه با تعاملات منظم بین نمایندگان دائم در سازمان ملل اتخاذ شد. اولین نشست جامع رؤسای سیاست خارجی کشورهای عضو بریکس در مه ۲۰۰۸ (اردیبهشت/خرداد ۱۳۸۷) در یکتارینبورگ برگزار شد که مکمل جلسه دیگری در حاشیه مجمع عمومی سازمان ملل در سپتامبر همان سال (شهریور/مهر ۱۳۸۷) بود.

در اینجا، طرفین به مسائل مهمی مانند معماری مالی جهانی، بحران غذا، تغییرات اقلیمی و افزایش همکاری پرداختند. پس از نشست یکتارینبورگ، بیانیه مشترکی صادر شد که موضع واحد طرفین را در مورد مسائل کلیدی توسعه جهانی نشان می‌داد. این لحظه، نقطه عطف مهمی بود که تعهد کشورهای بریکس را نه‌تنها به همکاری اقتصادی، بلکه به همسویی سیاسی نیز نشان می‌داد و منعکس‌کننده دیدگاه مشترک در مورد بسیاری از مسائل مهم در دستور کار جهانی بود.

از آن زمان، نشست‌های وزرای امور خارجه به یک امر عادی تبدیل شده است؛ در نوامبر ۲۰۰۸ (آبان/آذر ۱۳۸۷)، نشست‌های وزرای دارایی کشورهای عضو بریکس توسط برزیل آغاز شد و درست پیش از اجلاس گروه ۲۰ در ساووپائولو برگزار شد، متعاقباً، از رؤسای بانک‌های مرکزی هر چهار کشور برای شرکت در این جلسه دعوت شد. در طول این جلسه افتتاحیه، وزرا و رؤسای بانک‌های مرکزی به طیف وسیعی از مسائل فوری، از جمله تثبیت و تنظیم بازارهای مالی بین‌المللی، تهدید حمایت‌گرایی (پروتکشنیسم) و اصلاح مؤسسات مالی بین‌المللی پرداختند. آن‌ها همچنین بر توزیع مجدد سهمیه‌های صندوق بین‌المللی پول (IMF) که برای بررسی در ژانویه ۲۰۱۱ میلادی (دی/ بهمن ۱۳۸۹) تعیین شده بود، تخصیص حق برداشت ویژه، نقش ارزهای ذخیره و فعال‌سازی یک مدل درآمدی جدید تمرکز کردند.

با اذعان به ضرورت هماهنگی در امور مالی و اقتصادی، این نشست‌ها به یک برنامه منظم تبدیل شد که عمدتاً پیش از هر جلسه وزیران گروه بیست و در حاشیه نشست‌های صندوق بین‌المللی پول و بانک جهانی برگزار می‌شد. علاوه بر این، در

در دیدار سفیر مسئولیت‌های اجتماعی مرکز وکلا با بانوان حقوقدان استان فارس تأکید شد؛

ضرورت توانمندسازی بانوان و ارتقای جایگاه حرفه‌ای آنان در جامعه حقوقی کشور

خود اعضای مرکز و در نهایت برای جامعه محسوب می‌شود. دکتر شیرازی در ادامه این نشست، با تأکید بر ضرورت شنیدن دیدگاه‌ها و مطالبات بانوان عضو مرکز، به سخنان، پیشنهادهای و درخواست‌های اعضای کمیسیون بانوان استان فارس گوش داد و موضوعات مطرح‌شده مورد بررسی قرار گرفت. در پایان نیز با هماهنگی مسئولان مرکز وکلای استان فارس، برای برخی از درخواست‌ها و مسائل مطرح‌شده، راهکارهای اجرایی مورد بررسی قرار گرفت و بر پیگیری موضوعات در چارچوب ظرفیت‌های موجود تأکید شد. این نشست در راستای تقویت نقش و جایگاه بانوان در مجموعه مرکز وکلا، توسعه فعالیت‌های علمی و حرفه‌ای آنان و ایجاد زمینه برای مشارکت مؤثرتر بانوان وکیل، کارشناس رسمی و مشاور خانواده در برنامه‌های تخصصی و حرفه‌ای برگزار شد.

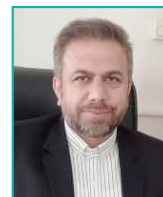
دستاوردهای علمی و حرفه‌ای به‌روز کنند. دکتر شیرازی با اشاره به ظرفیت فناوری‌های نوین در ارتقای دانش تخصصی ادامه داد: تشکیل جمع‌های دوستانه و حرفه‌ای میان بانوان و تبادل تجربیات و اطلاعات می‌تواند به ارتقای سطح علمی اعضا کمک کند. همچنین بهره‌گیری هدفمند از فناوری‌های روز، از جمله هوش مصنوعی، می‌تواند زمینه‌ای برای اشتراک دانش، دسترسی سریع‌تر به اطلاعات تخصصی و افزایش توانمندی حرفه‌ای بانوان حقوقدان فراهم کند. وی همچنین با اشاره به رویکرد رئیس مرکز وکلا در حوزه آموزش، این رویکرد را دارای افقی بلند و گسترده توصیف کرد و گفت: نگاه مجموعه مدیریت مرکز به آموزش، نگاهی سرمایه‌گذاری‌محور است و استفاده از بهترین و به‌روزترین روش‌های آموزشی و اختصاص هزینه برای آموزش اعضا، سرمایه‌گذاری پربازده برای

دکتر سارا شیرازی، سفیر مسئولیت‌های اجتماعی مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه، در دیدار با اعضای کمیسیون بانوان مرکز وکلای استان فارس، بر ضرورت توانمندسازی علمی و حرفه‌ای بانوان حقوقدان و نقش‌آفرینی مؤثر آنان در جامعه حقوقی کشور تأکید کرد.

این نشست با حضور جمعی از بانوان وکیل، کارشناس رسمی و مشاور خانواده استان فارس در محل مرکز وکلای استان برگزار شد و طی آن، ضمن بررسی ظرفیت‌ها و مسائل حوزه بانوان، راهکارهای ارتقای فعالیت‌های حرفه‌ای و علمی بانوان عضو مرکز مورد بحث و تبادل نظر قرار گرفت.

دکتر شیرازی در ابتدای این نشست، ضمن تبریک ایام ولادت پیامبر اکرم (ص) و امام جعفر صادق (ع)، از حضور پرشور بانوان و مشارکت فعال آنان در این نشست تقدیر کرد و اظهار داشت: این حضور نشان‌دهنده توجه و اهمیت موضوعات مرتبط با بانوان و فعالیت‌های آنان در مجموعه مرکز وکلای قوه قضاییه استان فارس است. وی با تأکید بر جایگاه بانوان در جامعه حقوقی کشور گفت: شأن و جایگاه بانوان حقوقدان باید از سوی تک‌تک شما مورد توجه قرار گیرد. شما می‌توانید به عنوان زنان موفق، توانمند و اثرگذار، الگویی برای جامعه حقوقی کشور و بانوان جامعه باشید و نقش خود را در مسیر توسعه و ارتقای جایگاه حرفه‌ای زنان به خوبی ایفا کنید. سفیر مسئولیت‌های اجتماعی مرکز وکلا، ارتقای دانش علمی و عملی بانوان حقوقدان را از الزامات فعالیت حرفه‌ای در شرایط امروز دانست و افزود: حوزه حقوق همواره در حال تغییر و تحول است و بانوان حقوقدان باید خود را با جدیدترین روش‌ها و

ارتقاء جایگاه نهاد وکالت

دکتر انور خیرآبادی
وکیل پایه یک دادگستری
و مدرس دانشگاه

در نظم نوین کنونی دنیای پیچیده که قانون، عدالت و انسجام اجتماعی به عنوان اصول بنیادین جوامع مدرن شناخته می‌شوند، نقش وکیل فراتر از یک حرفه صرف، به عنوان یکی از ستون‌های اساسی تحقق عدالت جلوه می‌نماید. وکیل، نه تنها نماینده حقوقی یک فرد در دادگاه است، بلکه حافظ ارزش‌های حقوق بشر، مدافع عدالت و صدای کسانی است که توانایی دفاع از خود را ندارند. در جوامعی که قانون‌مداری نهادینه شده است، منزلت و جایگاه وکیل با احترام و اعتماد همراه است، زیرا جامعه باور دارد که بدون وجود وکلا، تضمین حقوق فردی و اجتماعی ناممکن خواهد بود. مرکز وکلای قوه قضاییه با حدود ۲۰ سال فعالیت حقوقی و کارشناسی و خدمات ارزشمند معاضدتی وکالتی در زمان مدیریت وکیل دکتر عبدلیان پور با خدمات متنوع و مشارکتهای نوین اجتماعی و فرهنگی و سیاسی و حقوقی به جایگاهی رفیع در خدمت رسانی جامعه و ارتقاء منزلت اجتماعی وکیل رسیده و علاوه بر فعالیت‌های داخلی در سطح بین المللی هم مفتخر به دیپلماسی حقوقی و عمومی بوده و در کنار نهادهای حقوقی ملی و بین المللی نقش درخشانی ایفاء نموده

و کالت، به عنوان یک نهاد حقوقی، به معنای نمایندگی از جانب فرد دیگر برای انجام امور حقوقی است. در نظام قضایی، وکیل به عنوان شخصی متخصص و آشنا به قوانین، از طرف موکل خود در محاکم قضایی یا مراجع رسمی دفاع می‌کند. اما این نقش صرفاً نمایندگی نیست؛ بلکه مسؤولیتی سنگین است که بر پایه دانش حقوقی، تعهد اخلاقی و وجدان اجتماعی بنا شده است. نظام حقوقی بدون وکیل دچار خلأ در اجرای عدالت می‌شود، چراکه طرفین دعوا ممکن است توان یا دانش کافی برای دفاع از خود نداشته باشند. منزلت وکیل در نگاه عمومی، پیوندی تنگاتنگ با اعتماد مردم به دستگاه قضایی دارد. اگر جامعه به عدالت و کارآمدی قوه قضاییه باور داشته باشد، وکیل نیز به عنوان یکی از اجزای این ساختار، از احترام برخوردار خواهد بود. وکیل نه تنها باید از لحاظ علمی توانمند باشد، بلکه باید در نظر مردم فردی امین، رازدار و مستقل نیز تلقی شود؛ از دیدگاه جامعه‌شناختی، وکیل در

ضرورتی برای حفظ سلامت نظام قضایی است. و در همه ممالک وکلای دادگستری همشان قضاات و دادستان ها به ایفای رسالت میپرزاند در بسیاری کشورهای توسعه یافته، وکیل از منزلتی رفیع ویژه برخوردار است و شهروندان، نهادها و دولت، بدون تردید به او رجوع می‌کنند. در ایالات متحده، وکالت یکی از پرطرفدارترین و پر درآمدترین مشاغل محسوب می‌شود. در کشورهای اروپایی نیز، استقلال نهاد وکالت به شدت حمایت می‌شود. در برخی کشورهای دیگر، به ویژه جوامعی با حکومت‌های استبدادی یا فاقد نظام قضایی مستقل، وکلای مستقل با خطرات جدی مواجه می‌شوند. برخی حتی به دلیل دفاع از حقوق بشر یا پرونده‌های سیاسی، تحت تعقیب قرار می‌گیرند. این مسئله نشان می‌دهد که منزلت وکیل، بازتابی از وضعیت دموکراسی و حقوق بشر در یک کشور است.

از مهم‌ترین نقش‌های اجتماعی وکیل، افزایش آگاهی عمومی نسبت به حقوق شهروندی است. بسیاری از مردم، به دلیل ناآگاهی از حقوق خود، قربانی ظلم، سوءاستفاده یا سهل‌انگاری می‌شوند. وکلا با ارائه مشاوره حقوقی، آموزش در رسانه‌ها یا همکاری با نهادهای مردمی، می‌توانند به ارتقای فرهنگ حقوقی جامعه کمک کنند. حتی در دانشگاه‌ها، حضور وکلا به عنوان مدرس، پژوهشگر یا منتقد حقوقی، موجب ارتقای کیفی نظام آموزش حقوق می‌شود. این بعد از فعالیت وکلا، منزلت علمی و فکری آنان را نیز تقویت می‌کند.

منزلت وکیل تا حد زیادی وابسته به پایبندی او به اصول اخلاقی حرفه‌ای است. امانت‌داری، رازداری، صداقت، استقلال رأی، پرهیز از دروغ یا فریب، جزو اصولی است که بی‌توجهی به آن‌ها می‌تواند اعتماد عمومی را از بین ببرد. وکیل موفق کسی است که حتی در سخت‌ترین پرونده‌ها، اصول اخلاقی را فدای منافع آنی نمی‌کند. نقض اخلاق حرفه‌ای، حتی اگر موجب پیروزی در یک پرونده شود، در بلندمدت منزلت وکالت را تضعیف خواهد کرد. بنابراین، آموزش مستمر اخلاق حرفه‌ای به وکلا، بخشی مهم از ساختار حرفه‌ای این شغل است.

ناگفته پیداست منزلت وکیل، نه صرفاً وابسته به قدرت دفاعی یا موفقیت در پرونده‌ها، بلکه ریشه در کارکرد اجتماعی، اخلاق حرفه‌ای، نقش حمایتی از عدالت و اعتماد عمومی دارد. وکیل، نماینده قانون است؛ اما در عین حال، صدای مردم نیز هست. او حلقه ارتباطی میان عدالت نظری و عدالت عملی است. هرچه جامعه‌ای قانون‌مدارتر و مردم‌سالارتر باشد، منزلت وکیل در آن جامعه بالاتر خواهد بود. حمایت از وکالت مستقل، تضمین دادرسی عادلانه، تقویت آموزش حقوقی، و مقابله با عوام‌زدگی در نگاه به حرفه وکالت، از جمله اقدامات اساسی برای حفظ و ارتقای منزلت این شغل مهم در هر جامعه‌ای است.

زمره مناصب دارای شأن اجتماعی بالا محسوب می‌شود؛ زیرا با مفاهیمی چون عدالت، حق طلبی، اخلاق حرفه‌ای و قانون‌گرایی سروکار دارد. اعتماد عمومی نسبت به وکلا، به ویژه در پرونده‌های اجتماعی و حقوق بشری، می‌تواند بسیار تعیین‌کننده باشد و حتی در روند تحولات اجتماعی و بین المللی نقش ایفا نموده کم‌اینکه همکاران مادر این حوزه خوش درخشیده اندیکی از اصول مسلم حقوق بین الملل و قوانین اساسی کشورها، اصل دادرسی عادلانه است. حضور وکیل در کنار متهم، شاکي یا طرفین دعوا، نقش مهمی در تضمین این اصل دارد. وکیل با آگاهی از آیین دادرسی، حقوق موکل خود را به رسمیت شناسانده و مانع از تضییع آن می‌شود. در بسیاری از موارد، بدون حضور وکیل، افراد ممکن است نتوانند از حقوق خود به درستی دفاع کنند و دادرسی به شکلی ناعادلانه انجام شود.

حضور وکیل در پرونده‌های کیفری و حتی حقوقی، نه تنها به نفع موکل بلکه به نفع نظام قضایی نیز هست، زیرا موجب جلوگیری از اشتباهات دادرسی، اتلاف وقت و تضییع منابع عمومی می‌شود. از این رو، دستگاه قضایی نیز باید نگاه حمایتی به این حرفه داشته باشد. و در دوره مدیریت دکتر عبدلیان پور این مهم در حال تحقق امنیت، درنگاهی تاریخی وکالت همواره جایگاهی محترم در تمدن‌های مختلف داشته است. در روم باستان، وکلا کسانی بودند که مردم را در دادگاه‌ها نمایندگی می‌کردند. در ایران نیز، پیشینه وکالت به دوره‌های قبل از مشروطه بازمی‌گردد، ولی با تصویب قوانین اساسی و شکل‌گیری نهادهای مدرن حقوقی، جایگاه وکلا رسمیت بیشتری یافت. در دوران معاصر، به ویژه پس از تأسیس قانون وکلای دادگستری، وکالت به عنوان نهادی مستقل از دولت، جایگاهی تثبیت‌شده در نظام حقوقی ایران یافت. استقلال وکیل از قوه قضاییه، یکی از اصول مهم در تضمین اجرای بی‌طرفانه عدالت به شمار می‌رود. مرکز وکلای قوه قضاییه در این حوزه پیشتازی معناداری گرفته است

– علی‌رغم اهمیت بالای حرفه وکالت، وکلا در عمل با چالش‌های متعددی روبه‌رو هستند: فشارهای روحی و روانی در برخی پرونده‌های خاص،

– نابابری بخشی از جامعه نسبت به استقلال وکلای دادگستری

– ورود افراد فاقد صلاحیت یا سودجو به حرفه، که باعث کاهش اعتماد عمومی می‌شود

– مشکلات اقتصادی و معیشتی به‌ویژه برای وکلای جوان

– عدم دسترسی آزاد به پرونده یا اطلاعات قضایی برای دفاع مؤثر

وجود این موانع، در برخی موارد، می‌تواند منزلت اجتماعی وکیل را خدشه‌دار کند یا مانع از ایفای صحیح نقش حرفه‌ای او گردد. بنابراین، حمایت ساختاری و قانونی از وکلا نه یک امتیاز ویژه، بلکه

ما کجا ایستاده‌ایم

داود کریمی
معاون توسعه مدیریت و منابع مرکز وکلا،
کارشناس رسمی و مشاوران خانواده قوه قضاییه

انسان موجودی اجتماعی است که همه چیز خود را در زندگی گروهی می‌یابد. تکامل انسان در ساحت‌های اقتصادی، علوم، صنایع، فرهنگ، حقوق و ... در پرتو زندگی دسته جمعی حاصل می‌شود به طوری که با جرات می‌توان ادعا کرد که اگر انسان این طرز زندگی را از دست بدهد، همه چیز خود را از دست داده است.

امروزه در سایه توسعه و گسترش این باور شاهد آن هستیم که سرنوشت تمامی افراد، سازمان‌ها و حکومت‌ها بیش از پیش به یکدیگر گره خورده تا جایی که تأثیرات آن بر تمامی حوزه‌های فعالیت بشری، غیرقابل انکار شده است. واژه "جهانی شدن" که در دهه‌های اخیر به یکی از پرکاربردترین واژه‌های عرصه سیاست‌گذاری‌های اقتصادی، فرهنگی و سیاسی داخلی و بین‌المللی کشورها تبدیل شده است، تأییدی است بر فرایند افزایش ارتباطات میان جوامع بشری و تا آنجا پیشرفته که وقایع و تحولات یک گوشه از جهان به نحو فزاینده‌ای بر مردم و جوامع سایر نقاط تأثیر می‌گذارد. دنیای جهانی شده دنیایی است که در آن وقایع و رخداد‌های سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و اجتماعی به صورت روزافزونی به هم مرتبط شده‌اند و جوامع از تحولات یکدیگر بیش‌تر و عمیق‌تر اثر می‌پذیرند. گو اینکه جهان در حال کوچک شدن است و انسان‌ها هر روز به درک روشن‌تری از آن ناظر می‌شوند. به تعبیر مارتین آلبرو، جهانی شدن، فرایندی است که بر اساس آن، تمام مردم جهان در یک جامعه جهانی واحد به هم می‌پیوندند.

با توجه به اینکه در جهان کنونی ما اشکال حکومت‌داری، فرهنگ‌ها و خرده فرهنگ‌ها و حتی مذاهب که نقش پررنگ و تأثیرگذاری در برخی حکومت‌ها دارند بسیار

متنوع و گوناگون هستند، گسترش پدیده جهانی شدن با چالش‌های عمیق و گاه در تضاد با یکدیگر مواجه است. این اختلاف دیدگاه باعث شده تا گروهی از جوامع با نگاه فرصتی مناسب برای رشد و شکوفایی سیاسی و اقتصادی به آن نگرینسته و گروهی دیگر این پدیده را یک امر منفی تلقی کرده و آن را پروژه‌ای طراحی شده از سوی صاحبان قدرت در جهان برای رسیدن به منافعی می‌دانند. البته در این میان از این واقعیت نمی‌توان چشم پوشید که سوء استفاده دولت‌های قدرتمندتر از منابع موجود در جهان با استناد به روند "جهانی شدن" که تأکیدی آشکار بر روند پیوند بیشتر انسان‌ها و جوامع می‌باشد، بسط و گسترش عدالت در جهان را مختل و با چالشی بزرگ مواجه ساخته است. هم از این روست تا بیشتر گفتگوها در عرصه جهانی و در ساحت‌های مختلف اقتصادی، سیاسی و فرهنگی بر "آثار جهانی شدن" که همانا شیوه زندگی و استفاده از محصولات آن است متمرکز شود تا مفهوم جهانی شدن به مثابه یک نظریه.

لکن به عقیده نگارنده چنانچه به خواهیم نگاهی منصفانه و البته دقیق‌تری به این پدیده داشته باشیم باید اعتراف کنیم که جهانی شدن همچون هر پدیده دیگر در ذات خود فرصت‌ها و چالش‌هایی دارد که کشورها و جوامع باید با شناخت دقیق آن از فرصت‌هایش به نفع خویش سود جستند و از چالش‌های احتمالی آن به دور بمانند. هم از این روست که کشورهای اسلامی و یا مشترک‌المنافع در عرصه‌های بین‌المللی برای جلوگیری از عقب ماندگی احتمالی در رقابت‌های جهانی برای مواجه شدن با چالش‌های اقتصادی و سیاسی باید به مزیت‌های خود اهمیت دهند و تلاش‌های همکاری جویانه‌ای داشته باشند. اصلاح نهادهای قدیم و ایجاد نهادهای جدید در عرصه‌های مختلف سیاسی، اقتصادی، فرهنگی و حقوقی میان کشورهایی که دارای باورها و منافع مشترکی هستند، می‌تواند فرصت‌های بسیار مغتنمی را برای ما ایجاد کند.

بنابراین آنچه که در این میان از اهمیت برخوردار است یافتن نقاط مشترک فکری و منافع سیاسی و اقتصادی با سایر کشورهاست. به عنوان مثال افزایش چشمگیر تعاملات جوامع انسانی به مدد فناوری‌های و ارتباطات الکترونیک، سبب شکل‌گیری نوعی فرهنگ جهانی شده

است که ظرفیت فوق‌العاده‌ای برای همگون‌سازی ذائقه همه توده‌ها و گردآوردن آنها در زیر یک چتر واحد دارد. با توجه به اینکه جنایت‌های رژیم صهیونیستی در غزه آنقدر سبوعانه و غیرانسانی بوده که احساسات مردم جهان از هر رنگ و نژاد و ملیتی را برانگیخته است، ظرفیت بسیار مناسبی را برای حقوق‌دانان کشور فراهم آورده است تا بتوانند در زیر چتر حمایت از کودکان غزه یک حرکت جهانی به راه اندازند. البته ناگفته نماند که در این مسیر قطعاً اختلاف نظرهایی وجود خواهد داشت که نیازمند سیاست‌گذاری‌های دوراندیشانه و مدبرانه‌ای است که آن اختلافات را به نزاع و یا انشقاق میان دولت‌ها تبدیل نکند.

نگارنده بر این باور است که مبنایی‌ترین و کلیدی‌ترین اصل و پایه در این بحث، معطوف به این واقعیت است که برای مواجه با هر پدیده‌ای ما نیازمند باز اندیشی و پارادایم کارآمد هستیم. در خصوص مواجهه با جهانی شدن الزاما باید یک هستی‌شناسی معین و یک پارادایم مشخص داشته باشیم. در حقیقت در ابتدا بایستی با خودمان موضعمان را مشخص کنیم و سپس طرحی دراندازیم که قادر باشد تا با تناقضات متعددی که هر روز درآستانه زندگی‌مان قرار می‌گیرد، کنار بیاییم چرا که در غیر این صورت بخواهیم حتی فرایند جهانی شدن را تفسیر کنیم دچار مشکل می‌شویم. ما باید بپذیریم که از یک پدیده مثل همین رفتارهای وحشیانه رژیم صهیونیستی همه یک تعریف واحد ندارند چون همه بینش واحدی ندارند. هنر ما آنجا شکل می‌گیرد که بتوانیم بینش‌های متفاوت را در کنار یکدیگر جمع کنیم. در واقع در مواجهه با جهانی شدن ما نیازمند راهی برای حل تناقض‌های ملی، منطقه‌ای و جهانی هستیم. هم از این روست که مسیر ما را وادار می‌کند که با دنیا تعامل داشته باشیم. افکار عمومی را هم در درون و هم بیرون سازماندهی کنیم تا بتوانیم انرژی‌های پراکنده را به سینرژی تبدیل کنیم. درست به همین خاطر است که امروز بیش از هر زمان دیگر ما نیازمند تعامل بیشتر و عمیق‌تر با کشورهای دیگر و در عرصه‌های مختلف سیاسی، حقوقی، اقتصادی و فرهنگی هستیم تا از این طریق بتوانیم افزون بر به نمایش گذاشتن حقانیت خود، دنیایی عاری از ظلم و مملو از عدالت را پایه‌ریزی کنیم.

تأثیر سیستم تهویه مطبوع بر انتشار عفونت‌های بیمارستانی در تدوین نظریه کارشناسی

(قسمت اول)

دکتر حامد عزیز: کارشناس رسمی رشته تاسیسات ساختمان

می‌شود. باید توجه نمود ۱۰ درصد عفونت‌های بخش‌های عمومی بیمارستانی و ۱۶ درصد عفونت‌های بخش مراقبت‌های ویژه از نوع Aerosols هستند. که منجر به ۲۰ تا ۸۰ هزار مرگ در سال می‌شوند. تحقیقات اخیر و شواهد نوظهور جنبه‌های طراحی ساختمان (طراحی‌های ابعادی، تهویه و پوشش ساختمان، نحوه اجرا و مصالح، تجهیزات و سیستم‌های مورد استفاده)، عملیات ساختمان (اجرا و نگهداری تهویه، نگهداری بهداشت تجهیزات، کنترل دسترسی برای کاربران بیمارستانی و فیلتراسیون) و ویژگی‌های افراد حاضر در ساختمان (بیماران، مراجعین، فعالیت‌های پزشکی و رفتارهای تطبیقی) را با IAQ بیمارستان مرتبط کرده‌اند. عفونت‌های بیمارستانی به عفونتی است که پس از پذیرش بیمار در بیمارستان (معمولاً ۴۸ یا ۷۲ ساعت بعد) یا طی یک دوره مشخص (بین ۱۰ تا ۳۰ روز از ورود به بیمارستان) ایجاد شده و در زمان پذیرش وجود نداشته و در دوره نهفتگی هم نباشد. عفونت بیمارستانی علاوه بر بیماران، می‌تواند کارکنان و مراجعین به مراکز درمانی را آلوده نماید. شایع‌ترین عفونت‌های بیمارستان طبق اطلاعیه سازمان بهداشت جهانی به ترتیب عفونت مجاری ادراری و شایع‌ترین آنها عفونت محل عمل جراحی، عفونت دستگاه تنفسی تحتانی که پنومونی کشنده ترین عفونت‌های بیمارستانی و باکتریایی هستند.

که گردش هوا یا نرخ تعویض هوا را تغییر می‌دهند؛ مزید بر علت خواهد شد. به تبع موارد ذکر شده؛ مناسب است، مراجع صادر کننده قرارهای کارشناسی مرتبط با موضوع این مقاله توجه ویژه‌ای به مقوله تاسیسات بیمارستانی بعنوان یکی از صلاحیت‌های رشته کارشناسی تاسیسات ساختمان داشته باشند. این مقاله تأثیرات طراحی، اجرا، پیاده‌سازی، کیفیت تجهیزات، بهره‌برداری و نگهداری تاسیسات بیمارستانی در انتشار عفونت‌های بیمارستانی که باید مورد توجه کارشناسان رسمی دادگستری قرار گیرد را بیان می‌نماید.

■ آلودگی و عفونت بیمارستانی

کیفیت هوای داخل ساختمان (IAQ) در سالهای اخیر مورد توجه پژوهشگران قرار گرفته و جذابیت قابل توجهی پیدا کرده است زیرا انتقال بیماری‌های تنفسی عفونی از طریق هوا به یک نگرانی فزاینده برای سلامت عمومی تبدیل شده است. محیط‌های سرپوشیده بیمارستان اکوسیستم‌های پیچیده‌ای هستند و استراتژی‌هایی برای بهبود IAQ بیمارستانی نیاز به درک بیشتری از عوامل بالقوه و قابل تغییر در سیستم‌های گردش هوای بیمارستان ناشی از عملکرد سیستم HVAC دارد. سالانه بین ۲ تا ۴ میلیون عفونت بیمارستانی در جهان اتفاق می‌افتد که هزینه‌های آن سالانه میلیاردها دلار برآورد

یکی از رایج‌ترین علل عفونت و آسیب‌ها در محیط‌های بیمارستانی و درمانی به آلودگی بیمارستانی آلودگی بیمارستانی یا عفونت‌های مرتبط با مراقبت‌های بهداشتی (Hospital acquired infections, HAI) معروف است. بر اساس آمارهای جهانی عفونت‌های بیمارستانی، در اروپا سالانه حدود ۴ میلیون مورد HAI گزارش شده است. در ایالات متحده سالانه حدود ۱.۷ میلیون مورد HAI و بیش از ۹۰ هزار مرگ مرتبط با آن وجود دارد. این عفونت‌ها می‌توانند ناشی از باکتری‌ها، ویروس‌ها و قارچ‌ها (عفونت‌های بیمارستانی که هر اندامی در بدن را می‌تواند درگیر نماید) باشد. در این بین عفونت دستگاه تنفسی شیوع بیشتری دارد که به آن عفونت تنفسی بیمارستانی گفته می‌شود. یکی از عوامل انتشار و یا گسترش عوامل بیماری‌زای تنفسی در محیط‌های درمانی علی‌الخصوص بیمارستان، سیستم‌های تهویه مطبوع یا همان تاسیسات گرمایش، سرمایش و تهویه مطبوع (HVAC) در داخل ساختمان است. گردش نامناسب هوا در داخل محیط‌های مختلف درمانی، عدم توجه به استانداردهای نرخ تعویض هوا (ACH) در بخش‌های درمانی و یا فیلتراسیون نامناسب باعث انتشار عوامل عفونت‌زای هوا برد یا ذرات ریز تنفسی خواهد شد. در کنار این موارد تعمیر و نگهداری نامناسب تاسیسات تهویه مطبوع مراکز درمانی و یا تغییر در بخش‌های ساختمانی

از فناوری تا کرامت؛ وقتی ثبت هوشمند می شود

حسن بابایی

رئیس سازمان ثبت اسناد و املاک کشور

در آیین اهدای سند مالکیت منطقه آزاد تجاری - صنعتی اینچه برون و رونمایی از سامانه‌های جدید ثبت شرکت‌ها و اجرای اسناد رسمی، برای من دو تصویر در کنار یکدیگر قرار گرفت: تصویر سندی که حق را بر زمین تثبیت می‌کند و تصویر سامانه‌ای که باید راه دسترسی مردم به حق را کوتاه‌تر کند. این دو تصویر، اگرچه یکی حقوقی و دیگری فناورانه به نظر می‌رسند، در حقیقت دو سوی یک فلسفه واحدند: حق زمانی به عدالت نزدیک می‌شود که هم تثبیت شود و هم دسترسی به آن آسان، شفاف، سریع و کم‌هزینه باشد.

در یادداشت نخست از عدالت پیشگیرانه سخن گفتیم و از اینکه ثبت رسمی می‌تواند با تثبیت حقوق، از شکل‌گیری بسیاری از اختلافات جلوگیری کند. در یادداشت دوم از این گفتیم که همین امنیت حقوقی، چگونه می‌تواند به امنیت سرمایه‌گذاری و توسعه اقتصادی منجر شود. اکنون باید ضلع سوم این منظومه را دید: فناوری چگونه می‌تواند این عدالت و امنیت را در دسترس‌تر کند؟ به باور من، پاسخ را نباید صرفاً در الکترونیکی کردن جست‌وجو کرد. تحول دیجیتال اگر فقط انتقال فرم‌های کاغذی به صفحه نمایش باشد، تحول نیست. اگر صف حضوری به صف دیجیتال تبدیل شود، فناوری هنوز مسئله اصلی شهروند را حل نکرده است. فناوری زمانی به حکمرانی خدمت می‌کند که بتواند رابطه انسان و نهاد را اصلاح کند. در حکمرانی سنتی، گاه شهروند باید خود را با سازمان تطبیق دهد؛ فرآیندها را بشناسد، مراحل را طی کند، به واحدهای مختلف مراجعه کند و هزینه پیچیدگی‌های اداری را بپردازد. اما در حکمرانی هوشمند، فلسفه باید معکوس شود: این سازمان است که باید خود را با نیاز انسان تطبیق دهد. رونمایی از سامانه‌های بازطراحی‌شده ثبت شرکت‌ها و اجرای اسناد رسمی در همان مراسم، از این منظر برای من اهمیت ویژه‌ای داشت. در سازمان ثبت، بازطراحی ۱۹ سامانه از مجموع ۳۰ سامانه در دستور کار قرار گرفته و دو سامانه مهم ثبت شرکت‌ها و اجرای اسناد رسمی به مرحله نهایی و عملیاتی رسیده‌اند. در سامانه جدید ثبت شرکت‌ها، پرداخت، امضا، تأسیس و تغییرات به صورت الکترونیک انجام می‌شود و فرآیندهای اجرای اسناد نیز در بستر الکترونیک و هوشمند طراحی شده‌اند.

اما آنچه برای من مهم‌تر از خود فناوری است، فلسفه‌ای است

که پشت فناوری قرار دارد. فناوری باید فاصله میان مردم و دستگاه حاکمیتی را کاهش دهد. باید فرآیند را شفاف‌تر کند. باید خطا را کاهش دهد. باید امکان نظارت را افزایش دهد؛ و در نهایت، باید کرامت انسان را حفظ کند. به همین دلیل است که معتقدم معیار موفقیت یک سامانه، تعداد خطوط کد، پیچیدگی معماری یا حتی میزان الکترونیکی بودن آن نیست؛ معیار اصلی این است که یک شهروند پس از استفاده از آن، چه میزان از رنج، هزینه، ابهام و سرگردانی اداری او کاسته شده است.

در همان مراسم بر این تأکید کردم که خدمت باید سریع باشد، اما شتابزده نباشد؛ دقیق باشد، اما پیچیده نباشد؛ شفاف باشد، اما پرهزینه نباشد و پیش از همه اینها، کرامت مردم حفظ شود. این چند گزاره، به گمان من، می‌تواند مبنای یک اخلاق جدید در حکمرانی دیجیتال باشد، زیرا فناوری اگرچه ابزار است، اما ابزار خنثی نیست. نحوه طراحی یک سامانه می‌تواند مناسبات قدرت را تغییر دهد. وقتی فرآیندی شفاف می‌شود، امکان اعمال سلیقه کاهش می‌یابد. وقتی یک مرحله قابل رصد است، مسئولیت‌پذیری افزایش می‌یابد. وقتی داده‌ها ثبت و قابل تحلیل هستند، حافظه سازمان از حافظه افراد مستقل‌تر می‌شود و وقتی خدمت بدون مراجعه حضوری ارائه می‌شود، بخشی از هزینه زمانی و روانی شهروند از میان می‌رود.

در همین چارچوب، اجرای بند "ج" ماده ۴ قانون برنامه هفتم پیشرفت و حرکت به سمت پلیمپ الکترونیک دفاتر تجاری و حذف دفاتر فیزیکی، علاوه بر آثار فناورانه و اداری، دست‌کم ۱۵۰ میلیون برگ کاغذ در سال صرفه‌جویی ایجاد کرده است. اما حتی این عدد بزرگ نیز برای من، مهم‌تر از یک صرفه‌جویی مادی، نماد یک تغییر پارادایمی است: عبور از کاغذ به داده؛ از بایگانی به دسترسی؛ از مراجعه به خدمت؛ و از فرآیندهای پراکنده به حکمرانی یکپارچه. البته باید در این مسیر یک هشدار جدی را نیز جدی گرفت. دیجیتالی شدن به خودی خود مساوی با عدالت نیست. ممکن است یک سامانه کاملاً دیجیتال باشد، اما برای مردم پیچیده باشد. ممکن است فرآیند الکترونیکی شود، اما شفافیت افزایش پیدا نکند. ممکن است هوش مصنوعی و داده وارد سازمان شوند، اما کرامت انسان در طراحی فرآیندها فراموش شود. پس فناوری باید وسیله باشد، نه غایت. غایت، همان چیزی است که در دو یادداشت پیشین از آن سخن گفتیم: عدالت، امنیت حقوقی و توسعه.

اگر سند، حق را تثبیت می‌کند، فناوری باید دسترسی به این حق را تسهیل کند. اگر ثبت، امنیت حقوقی می‌آفریند، فناوری باید هزینه دستیابی به این امنیت را کاهش دهد و اگر امنیت حقوقی زمینه توسعه را فراهم می‌کند، فناوری باید فرآیندهای

اقتصادی و حقوقی را برای مردم و فعالان اقتصادی ساده‌تر کند. به همین دلیل، در مراسم اهدای سند مالکیت منطقه آزاد تجاری صنعتی اینچه برون، سند و سامانه برای من دو موضوع جداگانه نبودند. سند، تثبیت حق بود؛ سامانه، تسهیل دسترسی به حق. یکی به امنیت مربوط بود و دیگری به دسترسی. یکی زمین را در نظم حقوقی قرار می‌داد و دیگری فرآیند خدمت را در نظم دیجیتال؛ و هر دو، در نهایت، به یک مقصد می‌رسیدند: مردم. در دوره نخست تحول و تعالی، زیرساخت‌های مهمی ایجاد شد. امروز در دوره دوم، مأموریت ما این است که زیرساخت را به نتیجه، فناوری را به خدمت، قانون را به امنیت و فرآیندها را به رضایت مردم تبدیل کنیم. این جمله برای من فقط یک برنامه مدیریتی نیست؛ یک تعهد است. زیرا حکمرانی در نهایت با تعداد سامانه‌ها، ساختمان‌ها و بخشنامه‌ها سنجیده نمی‌شود. حکمرانی با تجربه انسان از مواجهه با نهاد عمومی سنجیده می‌شود. اگر شهروند پس از مراجعه به یک سازمان احساس کند حشش روشن‌تر، مسیرش کوتاه‌تر، هزینه‌اش کمتر و کرامتش بیشتر حفظ شده است، آن‌گاه می‌توان گفت فناوری واقعاً به حکمرانی خدمت کرده است. در غیر این صورت، صرفاً سازمان را دیجیتال کرده‌ایم، نه حکمرانی را؛ و اینجا سه حلقه‌ای که در این سلسله یادداشت‌ها از آنها سخن گفتیم، به یکدیگر می‌رسند: ثبت، حق را تثبیت می‌کند.

امنیت حقوقی، اعتماد می‌آفریند.

اعتماد، زمینه توسعه را فراهم می‌کند.

و فناوری، مسیر تحقق این حقوق و خدمات را کوتاه‌تر و شفاف‌تر می‌سازد.

بنابراین، آینده ثبت فقط آینده سند نیست؛ آینده اعتماد است. فقط آینده پرونده نیست؛ آینده داده است. فقط آینده اداره نیست؛ آینده حکمرانی است و در نهایت، فقط آینده فناوری نیست؛ آینده کرامت انسان است. اگر بتوانیم فناوری را در خدمت انسان قرار دهیم، سامانه‌ها دیگر صرفاً ابزارهای الکترونیکی نخواهند بود؛ آنها به بخشی از معماری عدالت تبدیل خواهند شد. سامانه هوشمند، آن سامانه‌ای نیست که فقط سازمان را هوشمندتر کند؛ سامانه هوشمند آن است که زندگی مردم را ساده‌تر، حق آنان را دسترس‌پذیرتر و رابطه آنان با قانون را مطمئن‌تر کند؛ و اینها تعهد ما به رئیس قوه قضاییه بود که مطالبات ایشان از سازمان ثبت را با کار جهادی، تلاش مضاعف و ارائه خدمت ارزان، سریع و به موقع با تکریم حقوق شهروندان محقق سازیم و مسیری را که ایشان برای ما ترسیم نموده‌اند را با چراغ تجربه و زیرساخت‌های تأمین شده پیش برویم.

جهان چندجانبه در برابر قدرت یک‌جانبه

عابد اکبری - کارشناس مسائل بین‌الملل

همچنان یک قدرت نظامی و راهبردی مهم محسوب می‌شود و قدرت‌های متوسط نیز بیش از گذشته در سیاست منطقه‌ای و جهانی نقش آفرینی می‌کنند.

از نگاه واقع‌گرایانه، این تحول کاملاً قابل انتظار است. دولت‌ها همواره در پی افزایش امنیت و استقلال خود هستند. هیچ کشوری، حتی متحد نزدیک آمریکا، علاقه ندارد سرنوشت راهبردی خود را کاملاً به تصمیمات دولت دیگری واگذار کند. هر زمان که امکان انتخاب‌های بیشتری فراهم شود، کشورها تلاش خواهند کرد وابستگی خود را کاهش دهند.

به همین دلیل، شاید مهم‌ترین تغییر جهان امروزه پایان قدرت آمریکا، بلکه پایان دوران اطاعت بی‌چون‌وچرای دیگران از آمریکا باشد.

واشنگتن همچنان می‌تواند ائتلاف بسازد، فشار وارد کند و قواعد مهمی را شکل دهد. اما دیگر نمی‌تواند فرض کند که سایر کشورها در همه موضوعات، هزینه سیاست‌های آمریکا را خواهند پرداخت.

جهان از نظم تک‌مرکزی فاصله گرفته و به سمت نظمی حرکت می‌کند که در آن قدرت پراکنده‌تر، انتخاب‌ها متنوع‌تر و بازیگران مستقل‌تر شده‌اند. برای ایران، این تحول فرصت مهمی ایجاد می‌کند، اما فرصت تنها زمانی به دست‌آورد تبدیل می‌شود که با دیپلماسی هوشمندانه همراه باشد. سیاست خارجی موفق در جهان جدید سیاستی است که بتواند از رقابت میان قدرت‌ها برای تأمین منافع ملی استفاده کند. جهان آینده، جهانی نخواهد بود که آمریکا بتواند به تنهایی برای آن تصمیم بگیرد؛ شاید مهم‌ترین ویژگی نظم جدید همین باشد: قدرت هنوز اهمیت دارد، اما انحصار قدرت روزه‌روز کمتر می‌شود و کشورها بیش از گذشته می‌خواهند شریک باشند، نه پیرو.

در چنین فضایی، مفهوم چندجانبه‌گرایی معنای تازه‌ای پیدا کرده است. نهادهایی مانند سازمان همکاری شانگهای، بریکس و دیگر ترتیبات منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای، بازتاب نیاز کشورها به ایجاد مسیرهای جایگزین برای همکاری هستند. سازمان همکاری شانگهای، به‌ویژه، نماد مهمی از انتقال تدریجی مرکز ثقل سیاست جهانی به اوراسیا است. با وجود این، سازمان همکاری شانگهای یک ناتوی شرقی نیست و اعضای آن نیز دارای منافع و رقابت‌های جدی هستند. چین و هند رقیب‌اند؛ هند و پاکستان اختلافات تاریخی دارند و نگاه کشورهای عضو به آمریکا نیز یکسان نیست. اما اهمیت سازمان همکاری شانگهای دقیقاً در این نیست که بتواند جایگزین یک ائتلاف نظامی غربی شود. اهمیت آن در این است که نشان می‌دهد بخش بزرگی از جهان دیگر نمی‌خواهد همه مسائل امنیتی، اقتصادی و سیاسی خود را از مسیر نهادهای تحت نفوذ غرب حل‌وفصل کند. برای کشورهای عضو، این سازمان یک گزینه اضافی است؛ یک بستر دیگر برای مذاکره، همکاری و افزایش قدرت جهان‌ه‌زن؛ همین تنوع گزینه‌ها، مهم‌ترین عامل محدودکننده قدرت هژمونیک در نظام بین‌الملل است. هرچه کشورها مسیرهای بیشتری برای تجارت، سرمایه‌گذاری، همکاری امنیتی، انتقال فناوری و ارتباطات مالی داشته باشند، توان یک قدرت واحد برای اعمال فشار بر آنها کاهش می‌یابد. واقعیت این است که جهان امروز وارد مرحله‌ای از توزیع مجدد قدرت شده است. آمریکا دیگر تنها مرکز تعیین‌کننده نیست. چین به یک قدرت اقتصادی و ژئوپلیتیکی بزرگ تبدیل شده، هند در حال افزایش وزن جهانی خود است، روسیه

یکی از مهم‌ترین تحولات سیاست بین‌الملل در سال‌های اخیر، نه افول ناگهانی آمریکا و نه ظهور یک قدرت جایگزین برای آن، بلکه پدیده‌ای پیچیده‌تر است: کاهش تمایل دیگر کشورها به پیروی خودکار از خواسته‌ها و اولویت‌های واشنگتن. قدرت داشتن الزاماً به معنای توانایی تحمیل اراده بر دیگران نیست. فاصله میان این دو، شاید مهم‌ترین ویژگی جهان در حال گذار امروز باشد. برای چند دهه، به‌ویژه پس از پایان جنگ سرد، این تصور وجود داشت که آمریکا نه‌تنها قدرتمندترین کشور جهان، بلکه مرکز اصلی تصمیم‌گیری در نظام بین‌الملل خواهد بود. بسیاری از کشورها نیز، از سر اجبار یا انتخاب، سیاست‌های خود را با ترجیحات واشنگتن تنظیم می‌کردند، اما جهان امروز به تدریج از آن وضعیت فاصله گرفته است.

نشانه‌های این تحول را می‌توان در حوزه‌های گوناگون دید: از سیاست تحریم‌ها و تجارت بین‌المللی گرفته تا انرژی، فناوری، ترتیبات مالی و امنیت منطقه‌ای. بسیاری از کشورها دیگر حاضر نیستند صرفاً به این دلیل که آمریکا سیاستی را دنبال می‌کند، هزینه‌های آن سیاست را نیز بپردازند. آنها ممکن است در یک موضوع با واشنگتن همراه باشند و در موضوعی دیگر مسیر مستقلی انتخاب کنند. این نکته به معنای شکل‌گیری یک جبهه جهانی ضدآمریکایی نیست. چنین برداشتی، ساده‌سازی واقعیت پیچیده نظام بین‌الملل است؛ آنچه در حال شکل‌گیری است، بیشتر از آنکه «ائتلاف علیه آمریکا» باشد، ائتلاف علیه انحصار در تصمیم‌گیری جهانی است. کشورهایی مانند چین، هند، روسیه، برزیل، آفریقای جنوبی، ترکیه و حتی بسیاری از متحدان سنتی آمریکا، هر یک به شیوه‌ای متفاوت در پی افزایش استقلال راهبردی خود هستند. آنها نمی‌خواهند میان شرق و غرب یکی را برای همیشه انتخاب کنند. منطق جدید سیاست خارجی بسیاری از قدرت‌های متوسط و نوظهور، انتخاب میان قدرت‌ها نیست؛ بلکه کار کردن با همه قدرت‌ها بر اساس منافع ملی است.

تقدیر از رئیس مرکز وکلا به عنوان برگزیده حوزه دیپلماسی حقوقی از سوی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

افتخاری دیگر برای خانواده دستگاه قضا

می‌آریند، غنیمتی بزرگ است. پرفروغ این سرزمین، در دامن حافظه تاریخ ثبت خواهد کرد.

بی‌گمان، این جایزه، تنها پاسخی نمادین به یک عمر مجاهدت فرهنگی شماس؛ چراکه ارزش حقیقی کوشش شما، در همان نگاه مخاطبینی رقم می‌خورد که با روایت صادقانه شما ایران را زیباتر، عمیق‌تر و امیدبخش‌تر از همیشه یافته‌اند. شما به راستی، سرباز جبهه روایت و پرچمدار جهاد تبیین در عرصه بین‌الملل هستید. امید که همواره سایه الطاف الهی پشتیبان گام‌های بلندتان در ترویج و اعتلای ارزش‌های اخلاقی و معنوی باشد.

محمد مهدی ایمانی پور
رئیس سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی

اینک که به ابتکار سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و در آیین بزرگداشت روز ملی دیپلماسی فرهنگی و تعامل با جهان، نخستین دوره جایزه سال دیپلماسی فرهنگی و عمومی برگزار می‌شود، بر خود فرض می‌دانم که از مقام والای شما، به‌عنوان کنشگری که با تعهد، نوآوری و دغدغه‌ای ژرف، تصویری حقیقی و ماندگار از ایران عزیز در جهان ترسیم کرده‌اید، صمیمانه تقدیر و تشکر نمایم. تقویم روزگار، گام‌های استوار شما را در گسترش روایت‌های الهام‌بخش، عمق‌بخشی به قدرت نرم جمهوری اسلامی ایران و خلق تصویری شفاف و ماندگار از تمدن

مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه در نخستین دوره «جایزه دیپلماسی فرهنگی و عمومی جمهوری اسلامی ایران» به عنوان برگزیده حوزه دیپلماسی حقوقی مورد تقدیر قرار گرفت.

نخستین دوره «جایزه دیپلماسی فرهنگی و عمومی جمهوری اسلامی ایران» به همت سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی و با عنوان «دیپلماسی فرهنگی و تعامل با جهان» برگزار شد.

در این مراسم که با حضور محمدرضا عارف معاون اول رئیس جمهور و جمعی از اعضای کابینه دولت برگزار شد از رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه به پاس تلاش‌های ارزنده در دفاع و پیگیری حقوق ایران اسلامی طی تهاجمات اخیر آمریکایی صهیونیستی در مجامع حقوقی بین‌المللی تقدیر شد.

متن این تقدیرنامه به شرح ذیل است:

■ جناب آقای دکتر حسن عبدلیان پور
شخصیت محترم شایسته تقدیر نخستین دوره جایزه سال دیپلماسی فرهنگی و عمومی

جهان امروز، آوردگاه روایت‌ها و تلاقی نور حقیقت با تیرگی‌های تحریف و تزویر است. در این کشاکش دشوار، آنگاه که دشمنان و بدخواهان ایران عزیز با افسون جنگ شناختی چهره تابناک این مرز و بوم را در آینه افکار عمومی جهانیان مخدوش و مقلوب می‌سازد، وجود مردان و زنان آزاده‌ای که، چون چراغ، حقیقت سرزمین نور، توحید و انسانیت را بی‌پروا و مستند به قلم و زبان روایت

بیانیه کمیسیون حمایت از اعضا و صیانت مرکز

به مناسبت برگزیده رئیس محترم مرکز به عنوان دیپلماسی حقوقی برتر در کشور

بسم الله الرحمن الرحيم

«وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَفْضِيلًا»

برادر بزرگوار جناب آقای دکتر حسن عبدلیان پور

رئیس محترم مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه

و سرکار خانم دکتر سارا شیرازی سفیر محترمه مسئولیتهای اجتماعی مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه

تاریخ اختصاص به انسانها دارد و تاریخ سازی از ویژگی مهم انسانهای تاثیر گذار است که با جهت گیریهای صحیح و ایده های جسورانه، شجاعت، اراده راسخ، نوآوری، نقش آفرینی، ساماندهی و سازماندهی، شعاع تاثیر گذاری در مجموعه و زیر مجموعه را می‌افزاید. مدیران تاثیرگذار، لایق و شایسته و انسانهای واقعی و راستین درست همان کسانی هستند که باید باشند و با تاثیر شگرفی در بحرانهای به وجود آمده در جامعه تحول ایجاد نموده و تاثیر گذار باشند. تاریخ معاصر ایران آینه ای روشن از آرمانها و مطالبات مردم با هویت ایران اسلامی است.

در تمامی دوران پرفراز و نشیب مردم ایران خواستار حرمت نهادن به کرامت و حیثیت والای انسانی و دستیابی به حقوق خود بوده‌اند.

دوام مشروعیت و قدرت حاکمیت در پناه دفاع از حقوق مردم در مقابل تعرض دشمنان در هر ابعادی رقم می‌خورد؛ که امیرالمومنین علی بن ابیطالب (ع) فرمود:

خداوند سبحان، حقوق بندگان را پایه ای برای حقوق خود دانسته، پس پاسداشت حقوق بندگان خدا، برپایی حقوق خداوند متعال را به دنبال خواهد داشت.

یکی از برجستگیهای چشمگیر قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران توجه و احترام به حقوق ملت می باشد. بنابراین دیپلماسی حقوقی درایام بحرانی و حساس نظام یکی از مهم‌ترین و افضل‌ترین اقدامات از سوی مرکز با مدیریت حضرتعالی می باشد که از سوی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی مورد تجلیل و تحسین قرار گرفت.

شایان ذکر است موفقیت‌های بزرگ که همواره توسط انسانهایی صورت می‌گیرد که با حس خلاق و نو آورانه خود همچون مدیری شجاع، دیگران را نیز با خود همراهی می‌کنند. این مدیران سمبل تازگی، پویایی و تغییر بوده و دستاوردهای متفاوت و موفقیت‌های بزرگ را نصیب جامعه و سازمان تحت مدیریت خود می‌کنند.

تدبیر، تلاش و اخلاص در انجام امور همراه با جدیت و مجاهدت شما بزرگواران در دفاع حقوقی تمام عیار از کیان نظام و حاکمیت با احساس تعهد و مسئولیت موجب گردید که از سوی سازمان فرهنگ و ارتباطات اسلامی (به عنوان برگزیده حوزه دیپلماسی حقوقی کشور) انتخاب شده و مورد تجلیل قرار بگیرد. بدین وسیله کمیسیون حمایت از وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه و صیانت از مرکز ضمن تبریک به مناسبت کسب این عنوان فاخر، آرزوی توفیق روز افزون برای شما بزرگواران و کلیه همکاران را از خداوند متعال مسئلت می‌داریم.

رجاء واثق دارد کماکان در پیشبرد اهداف نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران، تحت توجهات بقیه الله الاعظم (عج) موفق و سربلند باشید.

با احترام حسن نریمانیان رئیس کمیسیون حمایت از وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه و صیانت از مرکز

سوء استفاده از مفهوم «درگیری مستمر» و ارتکاب جنایت‌های جنگی در جریان تجاوز آمریکا به ایران

محمد حسن ابوالحسنی: پژوهشگر پژوهشکده شورای نگهبان

وضعیت خصومت فعال احراز می‌شود.

در سال‌های اخیر، برخی دولت‌ها تلاش کرده‌اند با توسعه مفهوم «تهدید مستمر»، وضعیت جنگی را به‌صورت دائمی حفظ کنند تا محدودیت‌های حقوقی مربوط به توسل به زور، بازداشت، هدف‌گیری اشخاص و عملیات برون‌مرزی را دور بزنند؛ این رویکرد، به‌ویژه پس از حمله‌های ۱۱ سپتامبر در سیاست خارجی آمریکا گسترش یافت و به تدریج بستری برای مشروعیت‌بخشی به عملیات‌های نظامی فرامرزی شد. با این همه، پذیرش چنین تفسیری پیامدهایی عمیق و بالقوه مخاطره‌آمیز برای نظم حقوقی بین‌المللی در پی خواهد داشت؛ اگر صرف وجود تنش‌های سیاسی یا ارتباط ادعایی با گروه‌های غیردولتی بتواند مبنای یک «درگیری دائمی» تلقی شود، عملاً اصل منع توسل به زور در منشور ملل متحد بی‌معنا خواهد شد؛ در این صورت، هر دولت قدرتمندی می‌تواند با ادعای وجود تهدیدهای مزمن، حملات نظامی مستمر علیه دولت دیگر را توجیه کند.

نکته مهم‌تر آن است که حتی در فرض وجود مخاصمه مستمر نیز هرگونه استفاده جدید از زور همچنان تابع معیارهای ضرورت، تناسب و فوریت است؛ حقوق بین‌الملل اجازه نمی‌دهد یک دولت صرفاً با استناد به خصومت‌های گذشته، بدون وجود حمله مسلحانه قریب‌الوقوع، به عملیات نظامی جدید متوسل شود؛ در قضیه سکوهای نفتی نیز دیوان بین‌المللی دادگستری تصریح کرد که ادعای وجود تهدید کلی یا رفتار خصمانه مستمر، به‌تنهایی برای توجیه توسل به زور کافی نیست.

در جریان تجاوز نظامی رژیم آمریکایی-صهیونی، بخش مهمی از استدلال آمریکا مبتنی بر انتساب اقدام‌های گروه‌های مسلح منطقه‌ای به ایران بود، اما معیار انتساب در حقوق بین‌الملل، به‌ویژه در رأی نیکاراگوئه، نیازمند احراز «کنترل موثر» است و صرف حمایت سیاسی، مالی یا تسلیحاتی برای انتساب اقدامات یک گروه غیردولتی به دولت کافی نیست؛ از همین رو، تلاش برای تبدیل شبکه‌ای از تنش‌های منطقه‌ای به یک مخاصمه دائمی با ایران، بیش از آن که مبتنی بر مبانی تثبیت‌شده حقوق بین‌الملل باشد، بازتاب نوعی توسعه‌گرایی تفسیری در حقوق توسل به زور است.

فارغ از بحث مشروعیت اولیه توسل به زور، عملیات نظامی آمریکا و رژیم صهیونیستی علیه ایران با مجموعه‌ای گسترده از نقض‌های حقوق بین‌الملل بشردوستانه همراه بود، نقض‌هایی که بخش قابل توجهی از آن‌ها در گزارش‌های رسمی، مکاتبات دیپلماتیک و ارزیابی‌های حقوقی ثبت شده و از منظر حقوق کیفری بین‌المللی نیز واجد آثار و تبعات جدی هستند.

یکی از مهم‌ترین اصول حقوق بین‌الملل بشردوستانه، اصل تفکیک میان اهداف نظامی و غیرنظامی است؛ مطابق کنوانسیون‌های ژنو و پروتکل الحاقی اول ۱۹۷۷، حمله‌ها باید صرفاً متوجه اهداف نظامی باشند و هرگونه حمله عمدی علیه غیرنظامیان یا اشیای غیرنظامی ممنوع است؛ با وجود این، گزارش‌های موجود از حمله‌های گسترده به مناطق مسکونی، مدرسه‌ها، مراکز درمانی و زیرساخت‌های عمومی در ایران حکایت دارد.

در جریان این حمله‌ها، ده‌ها هزار واحد مسکونی و تجاری آسیب دیدند و صدها مرکز آموزشی و درمانی هدف قرار گرفتند؛ حمله به مدرسه در میناب و کشته‌شدن شمار زیادی از دانش‌آموزان، یکی از جدی‌ترین نمونه‌های نقض اصل تفکیک محسوب می‌شود؛ حتی اگر فرض شود در نزدیکی برخی اهداف، تأسیسات یا نیروهای نظامی حضور داشته‌اند، اصل تناسب همچنان طرف مهاجم را ملزم می‌کند از حمله‌هایی که تلفات غیرنظامی گسترده و نامتناسب ایجاد می‌کنند، خودداری کند.

حمله‌های علیه مراکز درمانی و امدادی نیز از منظر

تحوالات ناشی از عملیات موسوم به «Epic Fury» و استدلال‌های حقوقی ارائه‌شده از سوی آمریکا در توجیه حمله نظامی علیه جمهوری اسلامی ایران، یکی از جدی‌ترین چالش‌های نظری و عملی سال‌های اخیر در حقوق بین‌الملل عمومی و حقوق بین‌الملل بشردوستانه را پدید آورده است؛ اهمیت این موضوع به مسئله مشروعیت توسل به زور محدود نمی‌شود و به بازتعریف مفاهیمی بازمی‌گردد که طی دو دهه اخیر به تدریج در ادبیات امنیتی آمریکا توسعه یافته‌اند؛ مفاهیمی همچون «درگیری مستمر»، «تهدید مداوم»، «دفاع پیش‌دستانه» و «مخاصمه فرامرزی دائمی».

آنچه در بیانیه وزارت خارجه آمریکا درباره «Operation Epic Fury» برجسته است، تلاش برای ایجاد پیوند میان مجموعه‌ای از رخداد‌های پراکنده طی چند دهه و تبدیل آن به یک مخاصمه دائمی و حل‌نشده با ایران است؛ رویکردی که اگر پذیرفته شود، عملاً محدودیت‌های بنیادین منشور ملل متحد در زمینه منع توسل به زور را بی‌اثر خواهد کرد. مسئله اصلی در این میان آن است که آیا حقوق بین‌الملل معاصر اساساً اجازه می‌دهد یک دولت، با استناد به مجموعه‌ای از تنش‌ها، حمایت‌های ادعایی از گروه‌های مسلح یا حتی خصومت‌های سیاسی مستمر، وضعیت «مخاصمه دائمی» را حفظ کرده و در هر زمان اقدام به استفاده از زور کند؟ پاسخ غالب حقوق بین‌الملل به این پرسش منفی است؛ حقوق بین‌الملل، حتی در شرایط وجود مخاصمه مسلحانه، قائل به معیارهای مشخصی برای آغاز، استمرار و خاتمه مخاصمه است و اجازه نمی‌دهد دولت‌ها با توسعه تفاسیر امنیتی، ساختار محدودکننده منشور ملل متحد را دور بزنند. در همین چارچوب، تجاوز نظامی رژیم آمریکایی-صهیونی علیه ایران، علاوه بر مسئله مشروعیت توسل به زور، با طیف وسیعی از نقض‌های حقوق بین‌الملل بشردوستانه همراه بوده است؛ نقض‌هایی که از حمله‌های علیه غیرنظامیان و مراکز درمانی تا هدف قرار دادن زیرساخت‌های حیاتی، اموال فرهنگی و تأسیسات هسته‌ای را در بر می‌گیرد؛ ابعاد این نقض‌ها به گونه‌ای است که امکان طرح مباحثی همچون جنایت‌های جنگی، مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها و حتی اعمال صلاحیت جهانی در برخی نظام‌های حقوقی اروپایی ازجمله ایتالیا و اسپانیا را مطرح ساخته است.

یکی از مهم‌ترین استدلال‌های حقوقی مطرح‌شده در اعلامیه وزارت خارجه آمریکا، آن است که آمریکا در حال ورود به یک جنگ جدید علیه ایران نبوده، بلکه صرفاً در حال ادامه یک مخاصمه مستمر و طولانی‌مدت است که ریشه آن به دهه‌ها پیش بازمی‌گردد؛ در این روایت، مجموعه‌ای از اقدام‌های منتسب به ایران یا گروه‌های همسو با آن، به‌عنوان اجزای یک درگیری واحد و ممتد تلقی شده‌اند و همین امر، از منظر آمریکا، امکان توسل مستمر به زور را فراهم می‌سازد. این استدلال، اگرچه در ادبیات امنیتی و راهبردی آمریکا سابقه‌ای قابل‌ردیابی دارد و پیش‌تر نیز در قالب «جنگ جهانی علیه تروریسم» و دکترین «انباشت وقایع» بازتولید شده بود، اما با مبانی تثبیت‌شده حقوق بین‌الملل درباره مفهوم مخاصمه مسلحانه و حدود مشروعیت توسل به زور سازگاری چندانی ندارد؛ حقوق بین‌الملل بشردوستانه میان «وضعیت خصومت سیاسی» و «مخاصمه مسلحانه» تمایز قائل است؛ صرف وجود تنش‌های طولانی‌مدت، رقابت ژئوپلیتیک یا حتی اقدام‌های نیابتی پراکنده، به‌معنای وجود یک مخاصمه دائمی و مستمر نیست.

در رویه دیوان بین‌المللی دادگستری، به‌ویژه در قضیه نیکاراگوئه، معیار اصلی برای احراز مخاصمه مسلحانه، وجود سطح مشخصی از شدت درگیری و ارتباط مستقیم میان اعمال خشونت‌آمیز است؛ به همین دلیل، حتی در مخاصمات طولانی، استمرار وضعیت جنگی نیازمند وجود واقعی و مستمر عملیات نظامی متقابل است؛ از منظر حقوقی، خاتمه مخاصمه معمولاً با توقف پایدار عملیات نظامی، برقراری آتش‌بس موثر، فروکش کردن شدت درگیری و از میان رفتن

حقوق بشردوستانه واجد اهمیت ویژه است؛ بیمارستان‌ها، آمبولانس‌ها و نیروهای امدادی تحت حمایت مضاعف حقوق بین‌الملل قرار دارند و هدف قراردادن آن‌ها می‌تواند در زمره نقض‌های فاحش کنوانسیون‌های ژنو و حتی جنایت‌های جنگی قرار گیرد؛ گزارش‌های منتشرشده درباره آسیب به بیمارستان‌ها، مراکز امدادی و شهادت نیروهای درمانی در ایران، از همین منظر قابل تحلیل است.

بعد دیگر نقض‌ها، حمله به زیرساخت‌های حیاتی و تأسیسات انرژی است؛ حمله‌ها به پالایشگاه‌ها، تأسیسات برق، منابع آب و زیرساخت‌های صنعتی، در صورتی که آثار گسترده بر زندگی غیرنظامیان ایجاد کند، می‌تواند ناقض اصل تناسب و ممنوعیت حمله به اشیای ضروری برای بقای غیرنظامیان باشد؛ خسارت‌های زیست‌محیطی ناشی از حمله‌ها به پالایشگاه‌ها و تأسیسات صنعتی نیز از منظر حقوق بین‌الملل محیط زیست در زمان مخاصمه قابل بررسی است.

از مهم‌ترین جنبه‌های حقوقی این حمله‌ها، هدف قرار دادن تأسیسات هسته‌ای ایران بود؛ تأسیسات هسته‌ای، به‌ویژه زمانی که تحت نظارت آژانس بین‌المللی انرژی اتمی قرار دارند، به دلیل خطر انتشار مواد رادیواکتیو، از حمایت ویژه برخوردارند؛ حمله به چنین مراکزی صرفاً مسئله‌ای دوجانبه میان ایران و آمریکا نیست، بلکه بالقوه امنیت انسانی و زیست‌محیطی منطقه‌ای را تهدید می‌کند؛ به همین دلیل، بسیاری از کارشناسان سازمان ملل حمله به این تأسیسات را تهدیدی علیه نظم حقوقی بین‌المللی توصیف کردند.

حمله‌ها علیه اموال فرهنگی و اماکن مذهبی نیز بخشی دیگر از نقض‌های صورت‌گرفته بود؛ حقوق بین‌الملل، به‌ویژه کنوانسیون ۱۹۵۴ لاهه، حمایت ویژه‌ای برای اموال فرهنگی و میراث تاریخی قائل است؛ آسیب به اماکن تاریخی و مذهبی نه‌فقط خسارت به یک دولت، بلکه لطمه به میراث مشترک بشریت تلقی می‌شود.

ابعاد گسترده نقض‌های صورت‌گرفته سبب شده است که مسئله پاسخ‌گویی حقوقی به یکی از موضوع‌های اصلی این پرونده تبدیل شود؛ در حقوق بین‌الملل معاصر، تجاوز نظامی و نقض‌های شدید حقوق بشردوستانه صرفاً تخلف سیاسی محسوب نمی‌شوند و می‌توانند منشأ مسئولیت بین‌المللی دولت‌ها و مسئولیت کیفری افراد باشند.

مطابق طرح مواد مسئولیت دولت‌ها، هر فعل متخلفانه بین‌المللی که به یک دولت قابل انتساب باشد، موجب تعهد به توقف رفتار متخلفانه، عدم تکرار و جبران کامل خسارت می‌شود؛ در موضوع حمله‌ها علیه ایران، آمریکا و رژیم صهیونیستی مسئولیت اقدام‌های نظامی را انکار نکرده و در موارد متعدد از آن دفاع نیز کرده‌اند؛ همین مسئله، بحث انتساب را تا حد زیادی روشن می‌سازد.

علاوه بر دولت‌های مهاجم، مسئله مشارکت دولت‌های ثالث نیز اهمیت دارد؛ مطابق قطعنامه ۳۳۱۴ مجمع عمومی سازمان ملل درباره تعریف تجاوز، در اختیار قراردادن قلمرو یا حریم هوایی یک دولت برای ارتکاب تجاوز علیه دولت دیگر نیز می‌تواند مصداق مشارکت در تجاوز باشد؛ از همین منظر، نقش برخی کشورهای منطقه در فراهم کردن امکانات عملیاتی یا لجستیکی برای حملات علیه ایران، واجد اهمیت حقوقی است؛ در سطح کیفری، بخش مهمی از حمله‌های صورت‌گرفته بالقوه در چارچوب جنایت‌های جنگی قابل ارزیابی است؛ هرچند موانع سیاسی و صلاحیتی، امکان ارجاع موضوع به دیوان بین‌المللی کیفری را دشوار ساخته، اما این امر به‌معنای فقدان مطلق امکان تعقیب نیست.

در سال‌های اخیر، اصل صلاحیت جهانی به یکی از مهم‌ترین ابزارهای مقابله با بی‌کیفرمانی در اروپا تبدیل شده است؛ براساس این اصل، برخی کشورها می‌توانند نسبت به جنایت‌های بین‌المللی شدید، حتی در صورت ارتکاب در خارج از قلمروشان و بدون ارتباط مستقیم با اتباع خود، اعمال صلاحیت کنند؛ در میان کشورهای اروپایی، نظام‌های حقوقی اسپانیا و ایتالیا جایگاهی ویژه در توسعه و اعمال

اصل صلاحیت جهانی داشته‌اند و طی دهه‌های اخیر در پرونده‌های مرتبط با جنایت‌های بین‌المللی، نقشی قابل توجه ایفا کرده‌اند.

اسپانیا در دهه‌های گذشته یکی از فعال‌ترین نظام‌های حقوقی در این حوزه بود و پرونده‌هایی همچون پرونده آگوستو پینوشه، اهمیت جهانی این سازوکار را برجسته ساخت؛ هرچند اصلاحات بعدی، دامنه صلاحیت جهانی اسپانیا را محدودتر کرد، اما همچنان امکان تعقیب برخی جنایت‌های بین‌المللی در صورت وجود پیوندهای معین وجود دارد.

در ایتالیا نیز دادگاه‌ها در سال‌های اخیر نسبت به برخی جرایم بین‌المللی رویکرد فعال‌تری اتخاذ کرده‌اند؛ عضویت ایتالیا در اساسنامه ژم، جایگاه مهم این کشور در نظام عدالت کیفری بین‌المللی و همچنین حساسیت نهادهای دانشگاهی و حقوقی ایتالیا نسبت به حقوق بشر و حقوق بشردوستانه، سبب شده است که بحث پاسخ‌گویی نسبت به جنایت‌های بین‌المللی در این کشور اهمیت ویژه‌ای داشته باشد.

از منظر عملی، حتی اگر تعقیب کیفری مقام‌های عالی‌رتبه آمریکا و رژیم صهیونیستی با موانع سیاسی گسترده مواجه باشد، آغاز تحقیقات کیفری، ثبت شکایت‌ها، صدور قرارهای تعقیبی و محدودسازی آزادی سفر متهمان می‌تواند بخشی از کارکرد صلاحیت جهانی باشد؛ تجربه پرونده‌های مرتبط با سوریه، رواندا و آمریکای لاتین نشان داده است که همین فرایندها نیز در شکل‌دهی به حافظه حقوقی بین‌المللی و مقابله با بی‌کیفرمانی نقش مهمی دارند.

اهمیت موضوع برای جامعه حقوقی اروپا از آن جهت دوچندان است که پذیرش تفاسیر موسع آمریکا درباره «درگیری مستمر» و «دفاع پیش‌دستانه» صرفاً محدود به پرونده ایران نخواهد ماند؛ اگر چنین تفاسیری تثبیت شوند، عملاً بخش مهمی از دستاوردهای حقوقی اروپا پس از جنگ جهانی دوم در زمینه محدودسازی جنگ و حفاظت از غیرنظامیان تضعیف خواهد شد.

«Operation Epic Fury» یک بحران منطقه‌ای یا یک اختلاف دوجانبه میان ایران و آمریکا نیست و آزمونی جدی برای بنیان‌های حقوق بین‌الملل معاصر محسوب می‌شود؛ مسئله اصلی در این پرونده آن است که آیا دولت‌ها می‌توانند با توسل به مفاهیمی مبهم و توسعه‌پذیر همچون «درگیری مستمر» یا «تهدید دائمی»، محدودیت‌های منشور ملل متحد را کنار بگذارند و وضعیت جنگی نامحدود ایجاد کنند.

پذیرش چنین رویکردی، عملاً به معنای فرسایش تدریجی اصل منع توسل به زور خواهد بود؛ اصلی که مهم‌ترین دستاورد نظم بین‌المللی پس از ۱۹۴۵ به شمار می‌رود؛ حقوق بین‌الملل هرگز اجازه نداده است که خصومت‌های سیاسی یا تنش‌های ژئوپلیتیک به مجوزی برای جنگ دائمی تبدیل شوند؛ حتی در صورت وجود مخاصمه، استمرار استفاده از زور همچنان نیازمند رعایت معیارهای سخت‌گیرانه ضرورت، تناسب و فوریت است.

در کنار این مسئله، ابعاد گسترده نقض‌های حقوق بین‌الملل بشردوستانه در حمله‌ها علیه ایران نشان می‌دهد که بحران حاضر صرفاً به حوزه «jus ad bellum» محدود نمی‌شود، بلکه حوزه «jus in bello» را نیز به شدت تحت تأثیر قرار داده است؛ حمله‌ها علیه غیرنظامیان، مراکز درمانی، مدرسه‌ها، زیرساخت‌های حیاتی و تأسیسات هسته‌ای، پرسش‌های مهمی درباره میزان پایبندی دولت‌های مهاجم به تعهدات بنیادین حقوق بشردوستانه ایجاد کرده است.

در چنین شرایطی، پیگیری حقوقی و مستندسازی نقض‌ها اهمیت مضاعف پیدا می‌کند؛ حتی اگر موانع سیاسی، تحقق کامل عدالت کیفری بین‌المللی را دشوار سازد، استفاده از سازوکارهایی همچون صلاحیت جهانی در کشورهایی مانند ایتالیا و اسپانیا، ثبت مستندات در نهادهای بین‌المللی و تثبیت حقوقی مسئولیت دولت‌ها می‌تواند بخشی از روند مقابله با بی‌کیفرمانی باشد.

در گفت وگو با حامی عدالت بررسی شد

حق نیازمندان در اموال افراد جامعه

وی اضافه کرد: دسوره بقره آیه ۲۶۷، قرآن کیفیت انفاق را نیز می‌آموزد و می‌فرماید که يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا انْفَقُوا مِنْ طَيِّبَاتِ مَا كَسَبْتُمْ... وَلَا تَتَّبِعُوا الْخَبِيثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ" یعنی از بهترین دستاوردهای خود انفاق کنید و چیزهای نامرغوب را برای بخشش برنگزینید؛ همان چیزهایی که خودتان نیز جز با اکراه نمی‌پذیرید.»

وی مطرح کرد: معیار قرآن روشن است یعنی آنچه برای خود نمی‌پسندی، برای دیگران نیز می‌پسند. انفاق، زمانی ارزشمند است که با احترام، بی‌منت و از بهترین داشته‌های انسان باشد. نظیفی اشاره کرد: امروز در کنار ما خانواده‌های بسیاری زندگی می‌کنند که با وجود تنگنای معیشت، عزت و آبروی خود را حفظ کرده‌اند و از بیان نیازشان شرم دارند. شایسته است پیش از آنکه دست یاری به سوی دیگران دراز کنند، خویشاوندان، همسایگان و دوستان به سراغ آنان بروند و بی‌آنکه کرامتشان آسیب ببیند، گرهی از کارشان بگشایند. قرآن نیز نخستین دایره نیکوکاری را از نزدیک‌ترین افراد آغاز می‌کند؛ از خویشاوندان، یتیمان و نیازمندان پیرامون ما.

این دکتری علوم قرآن و حدیث بیان کرد: یکی از نگرانی‌های همیشگی انسان آن است که اگر از دارایی خود ببخشد، چیزی از سرمایه‌اش کاسته شود. قرآن این نگرانی را برآمده از نگاه محدود به زندگی می‌داند و به انسان می‌آموزد که مال، هرگاه در مسیر خیر و دستگیری از دیگران

قرار گیرد، نه تنها مایه نقصان نیست، بلکه سرچشمه برکت و گشایش خواهد شد. قرآن کریم در سوره نحل آیه ۷۱ می‌فرماید که «خداوند روزی برخی از شما را بر برخی دیگر برتری داده است.»

وی متذکر شد: تفاوت در روزی، در منطق قرآن، نشانه برتری ذاتی انسان‌ها نیست، بلکه مسئولیتی اجتماعی بر دوش توانگران می‌نهد. نعمت‌های الهی، امانتی در دست انسان‌اند تا بخشی از آن، گره از کار دیگران بگشاید. جامعه‌ای که در آن توانمندان از دارایی خود برای یاری نیازمندان بهره گیرند، جامعه‌ای برخوردار از امنیت، اعتماد و همبستگی خواهد بود؛ اما انباشتن ثروت و بی‌تفاوتی نسبت به محرومان، فاصله‌های اجتماعی را عمیق‌تر و بنیان اقتصاد را سست‌تر می‌کند.

نظیفی افزود: ازسوی دیگر، قرآن در سوره آل عمران آیه ۹۲ درباره معیار نیکوکاری را چنین بیان می‌کند که «هرگز به نیکوکاری واقعی نمی‌رسید، مگر آنکه از آنچه دوست می‌دارید انفاق کنید.»

این دکتری علوم قرآن و حدیث تصریح کرد: ارزش انفاق، تنها در مقدار آن نیست، بلکه در کیفیت و روح ایثار نهفته است. انسان زمانی به مرتبه «بر» می‌رسد که از بهترین و محبوب‌ترین داشته‌های خود ببخشد؛ همان چیزی که اگر خود نیازمند بود، دوست داشت دیگران در اختیار او بگذارند. قرآن با این آموزش، روح سخاوت و نوع‌دوستی را در جامعه می‌پروراند.

وی عنوان کرد: تجربه نیز نشان می‌دهد که هرگاه ثروت در جامعه به گردش درآید و دست نیازمندان گرفته شود، قدرت خرید، امنیت روانی، اعتماد عمومی و پویایی اقتصادی افزایش می‌یابد.

نظیفی اظهار داشت: در مقابل، احتکار، بخل و انباشت سرمایه در دست گروهی اندک، شکاف‌های اجتماعی را عمیق‌تر و رکود و ناامیدی را تشدید می‌کند. از همین رو، مؤمن نباید از بخشیدن بیمناک باشد. وعده الهی آن است که انفاق، سرمایه را از میان نمی‌برد، بلکه برکت آن را افزون می‌کند؛ گاه در قالب گشایش مالی، گاه در آرامش دل، گاه در اعتماد مردم و گاه در توفیق و خیراتی که با هیچ معیار مادی قابل اندازه‌گیری نیست.

این دکتری علوم قرآن و حدیث در پایان گفت: دستی که برای یاری دیگران گشوده می‌شود، در حقیقت چرخه‌ای از خیر، برکت و همبستگی را در جامعه به حرکت درمی‌آورد؛ چرخه‌ای که سود آن، دیر یا زود، به خود انسان نیز بازمی‌گردد.

حامی عدالت - گروه گزارش: در این روزگردشوار، هیچ سرمایه‌ای به اندازه نوع‌دوستی، همدلی و دستگیری از نیازمندان، امید و آرامش را به جامعه باز نمی‌گرداند. هردستی که گرهی از کار انسانی بگشاید، نه تنها باری را از دوش او برمی‌دارد، بلکه پیوندهای مهر و اعتماد را در جامعه استوارتر می‌سازد لذا با توجه به اهمیت موضوع حامی عدالت در باره حق نیازمندان در اموال افراد جامعه با زهره نظیفی، دکتری علوم قرآن و حدیث گفت و گو کرده است.

نظیفی در اینباره می‌گوید: در نگاه قرآن، در اموال انسان حقی برای نیازمندان قرار داده شده است؛ یعنی کمک به فقیر فقط یک کار اخلاقی اختیاری نیست، بلکه در مواردی قرآن از آن با تعبیر «حق» یاد می‌کند. مهم‌ترین آیات سوره معارج، آیات ۲۴-۲۵ و کسانی که در اموالشان حقی معین برای درخواست‌کننده و محروم وجود دارد. «این آیه از صریح‌ترین آیات درباره حق

نیازمندان در مال است. وی بیان کرد: «حق معلوم» نشان می‌دهد که مال انسان نسبت به گروه‌هایی از نیازمندان، دارای حقی است که باید ادا شود.

خداوند در سوره ذاریات، آیه ۱۹ می‌فرماید که وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ» و در اموال آنان حقی برای سائل و محروم بود. «تعبیر «فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ» بسیار مهم است؛ قرآن نمی‌گوید صرفاً «به فقیر صدقه می‌دادند»، بلکه می‌گوید در اموال آنان حقی برای نیازمند وجود داشت.

این دکتری علوم قرآن و حدیث افزود: سوره بقره، آیه ۱۷۷ در شمار مصادیق نیکی می‌فرماید: "وَأَتَى الْمَالَ عَلَىٰ حُبِّ ذَوِي الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَإِنَّ السَّيْلَ". یعنی انسان مال خود را، با وجود علاقه‌ای که به آن دارد، به خویشاوندان، یتیمان، مسکینان و درراه‌ماندگان می‌دهد.

نظیفی عنوان کرد: نکته مهم این آیات در تفسیر است که باید تفاوت گذاشت یعنی «حق معلوم» در سوره معارج آیات ۲۴-۲۵ بر وجود حقی مشخص برای سائل و محروم تأکید دارد. «حق» در سوره ذاریات آیه ۱۹ اصل حق نیازمند در اموال مؤمنان را بیان می‌کند. در سوره بقره آیه ۱۷۷ دامنه گسترده‌ای از گروه‌های نیازمند و مستحق حمایت مالی را معرفی می‌کند. زکات نیز در قرآن یک حق مالی واجب است و مصارف مشخصی دارد (توبه، ۶۰).

وی بیان کرد: یکی از زیباترین جلوه‌های ایمان، آن است که انسان رنج دیگران را رنج خود بداند و در روزگار سختی آنان را تنها نگذارد. امروز که بسیاری از خانواده‌ها زیر فشار گرانی، تورم و دشواری‌های معیشتی قرار دارند، آموزه‌های قرآن بیش از هر زمان ما را به همدلی، دستگیری و مسئولیت‌پذیری اجتماعی فرا می‌خواند. جامعه‌ای که افراد آن درد همسایه و خویشاوند را درد خود بدانند، از سرمایه‌ای بزرگ به نام اعتماد و همبستگی برخوردار خواهد شد.

این دکتری علوم قرآن و حدیث اذعان داشت: قرآن کریم، حتی در هنگام تقسیم میراث، انسان را از دایره حق شخصی فراتر می‌برد و می‌فرماید که "وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُو الْقُرْبَىٰ وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مِنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ مَعْرُوفًا" «هرگاه خویشاوندان، یتیمان و نیازمندان هنگام تقسیم میراث حاضر بودند، چیزی نیز به آنان بخشید و با آنان به نیکی سخن بگویید.»

■ قرآن حفظ کرامت نیازمندان را نیز لازم می‌شمارد

نظیفی تصریح کرد: قرآن تنها به بخشش مال سفارش نمی‌کند، بلکه حفظ کرامت نیازمندان را نیز لازم می‌شمارد. سپس با بیانی تکان‌دهنده می‌فرماید که "وَلْيَخْشَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكَوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرِّيَةً ضَعُفًا خَافُوا عَلَيْهِمْ..." یعنی اگر نگران آینده فرزندان خود هستید، همان‌گونه که دوست دارید دیگران با فرزندان شما رفتار کنند، شما نیز با یتیمان و نیازمندان رفتار کنید. این آیه از روشن‌ترین جلوه‌های این اصل اخلاقی است.

نظیفی:

■ «حق معلوم» نشان می‌دهد که مال انسان

نسبت به گروه‌هایی از نیازمندان، دارای حقی است که باید ادا شود. خداوند در سوره ذاریات، آیه ۱۹ می‌فرماید که وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِّلسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ» و در اموال آنان حقی برای سائل و محروم بود. «تعبیر «فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ» بسیار مهم است؛ قرآن نمی‌گوید صرفاً «به فقیر صدقه می‌دادند»، بلکه می‌گوید در اموال آنان حقی برای نیازمند وجود داشت

در گفت و گو با حامی عدالت مطرح شد

چگونگی اعمال تعدیل ارزش قیمت املاک قولنامه‌ای

حامی عدالت: ارزیابی املاک قولنامه‌ای یکی از چالش برانگیزترین موضوعات در فرآیند کارشناسی رسمی است؛ زیرا ارزش اقتصادی چنین املاکی علاوه بر عوامل متعارف مؤثر بر قیمت، تحت تأثیر وضعیت ثبتی، قابلیت انتقال رسمی، تسلسل ایادی، میزان ابهام در مالکیت، حقوق اشخاص ثالث و قابلیت نقدشوندگی قرار می‌گیرد. خطای رایج آن است که کارشناس صرفاً به دلیل قولنامه‌ای بودن ملک، درصد ثابتی از ارزش ملک سنددار کسر کند. این روش، در صورت فقدان پشتوانه معاملاتی و تحلیلی، می‌تواند موجب خدشه‌پذیری نظریه شود لذا با توجه به اهمیت موضوع حامی عدالت درباره چگونگی اعمال تعدیل ارزش قیمت املاک قولنامه‌ای با دکتر حاتم بیات، پژوهشگر و کارشناس رسمی دادگستری گفت و گو کرده است

بیات دراینباره می‌گوید: رویکرد مناسب، تعیین ارزش پایه از طریق املاک مشابه و سپس اعمال تعدیلات مستند، مستقل و قابل بازسازی است.

وی عنوان کرد: در بسیاری از پرونده‌های ملکی، کارشناس با ملکی مواجه است که اگرچه در بازار خریدوفروش می‌شود، اما سند رسمی مستقل برای آن وجود ندارد یا زنجیره انتقال آن عمدتاً با اسناد عادی شکل گرفته است.

این کارشناس رسمی دادگستری ادامه داد: در چنین وضعیتی، سؤال اصلی این نیست که «ملک قولنامه‌ای چند درصد ارزان‌تر از ملک سنددار است؟» بلکه پرسش علمی آن است که فقدان سند رسمی و سایر تفاوت‌های حقوقی و فنی، چه اثری بر ارزش اقتصادی حق مورد ارزیابی دارد؟ پاسخ به این پرسش مستلزم تفکیک میان «احراز وضعیت»، «ارزش پایه» و «تعدیلات» است.

بیات توضیح داد: درباره احراز وضعیت پیش از قیمت‌گذاری می‌توان گفت که پیش از هرگونه تعدیل، کارشناس باید مدارک موجود را بررسی کند. مهم‌ترین موارد عبارت‌اند از اینکه قولنامه اولیه و قراردادهای بعدی، سند یا سابقه ثبتی منشأ ملک، تسلسل ایادی، مشخصات و حدود ملک، مساحت، وضعیت تصرف، مدارک شهرداری، کاربری و پهنه، پروانه و پایان کار، سوابق قضایی و ثبتی و حقوق ارتفاقی یا انتفاعی.

وی افزود: در این مرحله باید میان «رؤیت سند» و «احراز اصالت و مالکیت قطعی» تفاوت قائل شد. کارشناس باید حدود صلاحیت خود را رعایت کرده و وضعیت اسناد را همان‌گونه که از مدارک و بررسی‌های انجام‌شده به دست آمده گزارش کند.

این کارشناس رسمی دادگستری اذعان داشت: پس از احراز وضعیت، ارزش پایه باید ترجیحاً با روش مقایسه‌ای و استفاده از

معاملات یا پیشنهادهای قابل اتکای املاک مشابه تعیین شود. ملک مبنا باید از نظر موقعیت، کاربری، مساحت، عرض گذر، بر، تراکم، قابلیت ساخت، وضعیت بنا و شرایط حقوقی تا حد امکان مشابه باشد.

بیات اضافه کرد: برای مثال، اگر ارزش مستخرج از معاملات قابل مقایسه برای ملک مشابه سنددار متری ۱۲۰ میلیون تومان باشد و ملک مورد ارزیابی ۲۰۰ مترمربع مساحت داشته باشد، ارزش پایه ۲۴ میلیارد تومان خواهد بود. این عدد هنوز ارزش نهایی ملک قولنامه‌ای نیست؛ بلکه نقطه شروع تحلیل تعدیلات است.

*** تعدیلات باید بر اساس تفاوت‌های واقعی ملک انجام شوند

وی بیان کرد: مهم‌ترین اصل آن است که قولنامه‌ای بودن نباید به‌تنهایی مبنای کسر یک درصد ثابت قرار گیرد. تعدیلات باید بر اساس تفاوت‌های واقعی ملک انجام شوند.

این کارشناس رسمی دادگستری افزود: از جمله می‌توان به ریسک و ابهام ثبتی؛ ناقص بودن تسلسل ایادی؛ دشواری انتقال رسمی؛ وجود یا احتمال مستند معارض؛ ابهام در مساحت یا حدود؛ حقوق ارتفاقی و انتفاعی؛ محدودیت‌های شهرسازی؛ مشکلات تصرف؛ هزینه‌های واقعی رفع موانع و کاهش نقدشوندگی اشاره کرد لذا باید گفت هر تعدیل باید دارای چهار جزء باشد یعنی عامل مؤثر، جهت اثر، میزان اثر و مستند تعیین آن.

بیات ابراز داشت: یکی از روش‌های قابل دفاع، مقایسه املاک مشابه دارای سند رسمی و سند عادی در یک محدوده و شرایط نزدیک است. فرض کنیم ملک سنددار مشابه متری ۱۲۰ میلیون و ملک قولنامه‌ای مشابه متری ۱۱۰ میلیون معامله شده باشد. اختلاف ۱۰ میلیون تومان، معادل حدود ۸/۳ درصد، می‌تواند به‌عنوان یک شاهد تجربی مورد بررسی قرار گیرد؛ مشروط بر آنکه تفاوت‌های دیگر دو ملک نیز کنترل و تعدیل شده باشد.

وی ادامه داد: بنابراین، این ۸/۳ درصد نباید به‌عنوان «ترخ قانونی افت قولنامه‌ای» معرفی شود؛ بلکه صرفاً شاهد بازار برای شرایط خاص همان نمونه‌ها است.

این کارشناس رسمی دادگستری متذکر شد: اگر ملک هم‌زمان دارای سند عادی، مشکل عرض گذر و محدودیت ساخت باشد، نباید بدون تحلیل، سه درصد جداگانه از ارزش کسر کرد؛ زیرا ممکن است اثر برخی عوامل در قیمت معاملات مشابه قبلاً منعکس شده باشد لذا کارشناس باید از هم‌پوشانی تعدیلات جلوگیری کند

بیات:

■ درباره احراز وضعیت پیش از قیمت‌گذاری می‌توان گفت که پیش از هرگونه تعدیل، کارشناس باید مدارک موجود را بررسی کند. مهم‌ترین موارد عبارت‌اند از اینکه قولنامه اولیه و قراردادهای بعدی، سند یا سابقه ثبتی منشأ ملک، تسلسل ایادی، مشخصات و حدود ملک، مساحت، وضعیت تصرف، مدارک شهرداری، کاربری و پهنه، پروانه و پایان کار، سوابق قضایی و ثبتی و حقوق ارتفاقی یا انتفاعی

■ مهم‌ترین اصل آن است که قولنامه‌ای بودن نباید به‌تنهایی مبنای کسر یک درصد ثابت قرار گیرد. تعدیلات باید بر اساس تفاوت‌های واقعی ملک انجام شوند

و مسیر محاسبه را به‌گونه‌ای ارائه دهد که شخص ثالث بتواند ارزش نهایی را بازسازی کند.

وی اشاره کرد: هزینه واقعی رفع یک مانع با «افت ریسک» یکسان نیست. برای مثال، اگر ارزش پایه ملک ۵۰ میلیارد تومان و هزینه مستند رفع مانع انتقال یک میلیارد تومان باشد، این هزینه نباید بدون تحلیل با درصدی تحت عنوان ریسک جمع شود. در نتیجه، فرمول مفهومی مناسب چنین است که عبارتند از: "ارزش نهایی = ارزش پایه ± تعدیلات فنی و مکانی ± تعدیلات حقوقی مستند - هزینه‌های واقعی و قابل احراز رفع موانع".

بیات مطرح کرد: ارزیابی ملک قولنامه‌ای، فرآیند کسر یک درصد ثابت از ارزش ملک سنددار نیست؛ بلکه یک فرآیند تحلیلی است که از احراز مستندات، شناخت وضعیت ثبتی و حقوقی، انتخاب نمونه‌های مشابه، تعیین ارزش پایه، تعدیل تفاوت‌ها و کنترل نهایی تشکیل می‌شود.

این کارشناس رسمی دادگستری اذعان داشت: گزارش کارشناسی زمانی از استحکام بیشتری برخوردار خواهد بود که هیچ عددی بدون منشأ، هیچ تعدیلی بدون دلیل و هیچ نتیجه‌ای بدون زنجیره استدلال ارائه نشود. به بیان دیگر، کارشناس باید بتواند نشان دهد چرا این ملک، با این وضعیت حقوقی و فنی، در تاریخ ارزیابی، این میزان ارزش دارد.

وی در پایان گفت: در چنین رویکردی، «قولنامه‌ای بودن» نه یک جرمه قیمتی خودکار، بلکه یکی از متغیرهای مؤثر بر ریسک و ارزش اقتصادی ملک تلقی می‌شود

اصل تناظر چیست و ضمانت اجرای عدم رعایت آن

ناصر صالحی: وکیل پایه یک دادگستری

(قسمت دوم)

نکته: رعایت اصل تناظر و حق دفاع خواننده و همچنین ظاهر ماده ۹۶ ق آ دم از آن جهت که تکلیف را مقید به وصف "... که رونوشت آنها را ضمیمه دادخواست کرده است..." نموده است، اقتضاء مینماید تا گفته شود که دلایل خواهان همان است که در دادخواست به آنها استناد شده است و هیچ دلیل جدیدی و از جمله سند جدیدی در اثناء دادرسی از خواهان پذیرفته نمی‌شود. ضمانت اجرای عدم توجه به تکالیف فوق آن است که هرگاه سند عادی باشد و نسبت به آن ایراد انکار یا تردید بشود، سند مزبور از عداد دلایل خارج شود و اگر سند متعلق به خواهان بوده و دعوی مستند به دلیل دیگری نباشد، قرار ابطال دادخواست صادر شود. نکته: در این مورد دادگاه نمیتواند به خواهان مهلت ارائه اصول استاد اعطا کند.

- دادگاه نیز در هر زمان میتواند، حتی بدون آنکه نسبت به سند ایراد انکار یا تردید و یا ادعای جعلیت شده باشد، ملاحظه اصول اسناد هر یک از طرفین را مطالبه نماید. در این مورد هر یک از طرفین مکلف به ارائه اصل سند است، لکن، در صورت همراه نداشتن اصل سند، مشمول ضمانت اجرای مقرر در ماده ۹۶ خواهد شد. این دادرسی مدنی مجموعه اصول و مقرراتی است که می‌بایست در مقام مراجعه به مقام حقوقی برای دادخواهی

تصریح گردیده، می‌بایست در مرجع عالی، در پیش شکایت از آن، نقض یا فسخ گردد و منصرف نمودن این امر به آراء قابل فرجام ترجیح بلامرجه است. فراهم نمودن زمینه رعایت اصل تناظر الزامی است. قاضی، قبل از صدور رأی، باید هر یک از طرفین را در موقعیتی قرار دهد که بتوانند ادعاها، ادله و استدلال‌ات خود را مطرح نموده و ادعاها و ادله و استدلال‌ات رقیب را مورد مناقشه قرار دهد، یا به عبارت دیگر، اصل تناظر در دادرسی‌ها باید «بلافاصله» رعایت گردد. اصل تناظر می‌بایست رعایت گردد تا هر یک از اصحاب دعوا از فرصت و امکان مزبور بهره‌مند گردیده و حتی بر جریان رسیدگی به ادله طرفین رسیدگی کند بنابراین خواهان در تنظیم دادخواست، خوانده در دفاع و دادگاه در مقام رسیدگی و صدور رأی باید همواره اصل تناظر را، علی‌القاعده، «بلافاصله» مورد احترام قرار دهند. مهمترین اصل یعنی تناظر که قواعد آمره هست را باید رعایت کند.

عدم رعایت اصل تناظر در خصوص تکلیف اصحاب دعوی به ارائه اصول اسناد و ضمانت اجرای عدم ارائه آن

۱- خواهان مکلف است تا اصل اسنادی را که رونوشت آنها را ضمیمه دادخواست خود نموده است در جلسه دادرسی حاضر نماید. (م. ۹۶)

خواننده باید اصل و رونوشت اسنادی را که می‌خواهد به آنها استناد کند در جلسه دادرسی حاضر نماید تا خواهان در جلسه دادرسی از آنها آگاه شود (ماده ۹۷ ق.آ.د.م.) و بتواند آنها را مورد مناقشه قرار دهد و حتی برای رد اسناد خوانده از دادگاه استمهال کند. (ماده ۹۷ ق.آ.د.م.)

ماده ۹۷ - در صورتی که خوانده تا پایان جلسه اول دادرسی دلایلی اقامه کند که دفاع از آن برای خواهان جز با ارایه اسناد جدید مقدور نباشد در صورت تقاضای خواهان و تشخیص موجه بودن آن از سوی دادگاه، مهلت مناسب داده خواهد شد. بنابراین ملاحظه می‌شود که خواهان و خوانده در اثنای رسیدگی، حق غافلگیر کردن دیگری را ندارند و در مقابل ادعا یا سندی که مطرح می‌کنند باید پاسخ دیگری را هم در خصوص موضوع بشنوند. صدر و بند ۳ ماده ۳۷۱ ق.ج.آ.د.م. مقرر می‌دارد: «عدم رعایت اصول دادرسی و حقوق اصحاب دعوا در صورتی که به درجه‌ای از اهمیت باشد که رأی را از اعتبار قانونی بیندازد» موجب نقض رأی فرجام‌خواسته خواهد گردید.

ماده ۳۷۱- در موارد زیر حکم یا قرار نقض می‌گردد:

۲ - رأی صادره خلاف موازین شرعی و مقررات قانونی شناخته شود.

۳ - عدم رعایت اصول دادرسی و قواعد آمره و حقوق اصحاب دعوا در صورتی که به درجه‌ای از اهمیت باشد که رأی را از اعتبار قانونی بیندازد.

چنانچه رأیی بدون رعایت اصول دادرسی و حقوق اصحاب دعوا صادر شده باشد، در هر مرحله‌ای که باشد، و عدم رعایت مزبور به آن درجه از اهمیت باشد که در بند ۳ ماده ۳۷۱ ق.ج.آ.د.م.

در گفت و گو با حامی عدالت بررسی شد

از حقوق بیمار تا مسئولیت‌ها و جایگاه پزشک در نظام حقوق سلامت

ممکن است پزشکی تمامی موازین علمی، استانداردهای حرفه‌ای و الزامات قانونی را رعایت کرده باشد، اما به دلیل ویژگی‌های خاص بیماری یا شرایط جسمانی بیمار، نتیجه مطلوب حاصل نشود. از منظر حقوقی، باید میان «عارضه درمان»، «ریسک قابل پیش‌بینی»، «قصور حرفه‌ای» و «تقصیر» تفاوت قائل شد. عارضه درمان، ممکن است حتی در بهترین مراکز درمانی جهان نیز رخ دهد و لزوماً ناشی از تخلف پزشک نیست. در مقابل، اگر پزشک از استانداردهای علمی متعارف عدول کند، بی‌احتیاطی، بی‌مبالاتی، عدم مهارت یا عدم رعایت نظامات دولتی داشته باشد و این رفتار موجب ورود خسارت شود، موضوع مسئولیت حرفه‌ای مطرح خواهد شد. بنابراین، صرف وقوع یک نتیجه نامطلوب، برای احراز مسئولیت حقوقی یا کیفری پزشک کافی نیست و این موضوع نیازمند بررسی کارشناسی دقیق است.

■ برخی معتقدند قوانین بیشتر از پزشک حمایت می‌کنند و برخی دیگر برعکس، معتقدند پزشکان بیش از اندازه در معرض شکایت قرار دارند. نظر شما چیست؟

– من معتقدم طرح این موضوع در قالب «حمایت از بیمار» یا «حمایت از پزشک» اساساً نگاه درستی نیست. حقوق سلامت، نه مدافع بیمار است و نه مدافع پزشک؛ بلکه مدافع عدالت است. اگر بیماری به دلیل قصور پزشکی متحمل خسارت شده باشد، باید امکان جبران خسارت و احقاق حق برای او فراهم باشد. در مقابل، اگر پزشک مطابق موازین علمی عمل کرده باشد، نباید صرف وقوع یک عارضه یا نتیجه نامطلوب، حیثیت حرفه‌ای او مخدوش یا امنیت شغلی‌اش تهدید شود. به همین دلیل است که نظام‌های حقوقی پیشرفته تلاش می‌کنند میان حمایت از حقوق بیماران و حفظ امنیت حرفه‌ای ارائه‌دهندگان خدمات سلامت تعادل برقرار کنند. این تعادل، یکی از مهم‌ترین شاخص‌های بلوغ نظام حقوق سلامت است.

■ در پایان بفرمایید، اگر بخواهید مهم‌ترین پیام خود را خطاب به بیماران و پزشکان بیان کنید، چه خواهید گفت؟

– به باور من، بزرگ‌ترین سرمایه نظام سلامت، نه ساختمان‌های بیمارستانی است و نه تجهیزات پزشکی؛ بلکه اعتماد است. اعتماد زمانی شکل می‌گیرد که بیمار بداند حقوقش محترم شمرده می‌شود و پزشک نیز اطمینان داشته باشد که قانون، قضایوتی منصفانه و مبتنی بر علم خواهد داشت. هرچه رابطه پزشک و بیمار از حالت تقابل خارج و به مشارکت آگاهانه تبدیل شود، کیفیت درمان، رضایت مردم و کارآمدی نظام سلامت نیز افزایش خواهد یافت. بنابراین، حقوق سلامت پیش از آنکه مجموعه‌ای از قواعد الزام‌آور باشد، فرهنگی مبتنی بر احترام متقابل، مسئولیت‌پذیری و عدالت است.

کرامت انسانی دارند. در واقع، پزشکی بدون احترام به کرامت انسان، صرفاً یک فعالیت فنی خواهد بود، نه یک حرفه انسانی و اخلاقی.

■ یکی از مباحثی که همواره محل بحث بوده، موضوع «رضایت آگاهانه» است. بسیاری تصور می‌کنند امضای فرم رضایت، به تنهایی برای مشروعیت اقدام پزشکی کافی است. آیا این برداشت صحیح است؟

خیر؛ این یکی از رایج‌ترین سوءبرداشت‌ها در حوزه حقوق سلامت است. رضایت آگاهانه، یک فرآیند است، نه یک برگه. آنچه از نظر حقوقی اهمیت دارد، صرف امضای فرم نیست؛ بلکه این است که بیمار، پیش از تصمیم‌گیری، اطلاعات لازم را به زبان قابل فهم دریافت کرده باشد. این اطلاعات شامل تشخیص بیماری، هدف درمان، روش پیشنهادی، منافع مورد انتظار، خطرات و عوارض احتمالی، گزینه‌های درمانی جایگزین و پیامدهای احتمالی عدم درمان است. بنابراین، اگر بیماری بدون دریافت این اطلاعات، صرفاً برگه‌ای را امضا کند، نمی‌توان با اطمینان گفت که رضایت او «آگاهانه» بوده است. البته باید توجه داشت که دامنه اطلاعات مورد نیاز، نسبی است و با توجه به نوع اقدام درمانی، فوریت وضعیت بیمار و شرایط خاص هر پرونده تعیین می‌شود. رضایت آگاهانه، بیش از آنکه یک تشریفات اداری باشد، نشانه احترام به استقلال اراده بیمار است.

■ آیا این بدان معناست که بیمار همیشه حق دارد درمان را نپذیرد؟

– اصل بر این است که هر انسان بالغ و دارای اهلیت، درباره درمان خود حق تصمیم‌گیری دارد. این اصل، یکی از مهم‌ترین جلوه‌های استقلال شخصی در حقوق سلامت است. البته این اختیار مطلق نیست. در مواردی که قانون برای حفظ سلامت عمومی یا حمایت از اشخاص فاقد اهلیت، مقررات خاصی وضع کرده است، ممکن است محدودیت‌هایی وجود داشته باشد. برای مثال، در برخی بیماری‌های واگیر که عدم درمان یا عدم رعایت مقررات بهداشتی می‌تواند سلامت جامعه را تهدید کند، قانون ممکن است مداخلاتی را پیش‌بینی کرده باشد. بنابراین، حقوق سلامت همواره تلاش می‌کند میان آزادی فردی و منافع عمومی تعادل برقرار کند؛ زیرا هیچ‌یک از این دو نباید به طور مطلق بر دیگری غلبه یابد.

■ در سال‌های اخیر، پرونده‌های مرتبط با خطاهای پزشکی نیز مورد توجه افکار عمومی قرار گرفته است. آیا هر نتیجه نامطلوب درمان را می‌توان خطای پزشکی تلقی کرد؟

– قطعاً خیر، و این نکته‌ای است که هم مردم و هم رسانه‌ها باید به آن توجه کنند. پزشکی، علم احتمال‌هاست، نه علم قطعی.

حامی عدالت – گروه گزارش : یکایک افراد جامعه متعهد به حفظ و احترام به کرامت انسان‌ها می‌باشند. این امر در شرایط بیماری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بر اساس قانون اساسی توجه به کرامت والای انسانی از اصول پایه نظام جمهوری اسلامی بوده، دولت موظف است خدمات بهداشتی و درمانی را برای یکایک افراد کشور تأمین کند. بر این اساس ارائه خدمات سلامت باید عادلانه و مبتنی بر احترام به حقوق و رعایت کرامت انسانی بیماران صورت پذیرد لذا با توجه به اهمیت این موضوع حامی عدالت در اینباره با دکتر شهرام شمس، پزشک و دانش‌آموخته حقوق گفت و گو کرده است.

■ در ابتدا آقای دکتر با توجه به این نکته که حقوق سلامت صرفاً به معنای حقوق بیمار نیست و دامنه بسیار گسترده‌تری دارد. با این حال، شاید شناخته‌شده‌ترین بخش حقوق سلامت، «حقوق بیمار» باشد. از نگاه شما، حقوق بیمار دقیقاً چه جایگاهی در نظام حقوق سلامت دارد؟

– حقوق بیمار، بی‌تردید یکی از مهم‌ترین ارکان حقوق سلامت است؛ اما همه آن نیست. در واقع، حقوق بیمار را باید تجلی عملی کرامت انسانی در فرآیند ارائه خدمات سلامت دانست. هرگاه فردی به دلیل بیماری یا نیاز به خدمات درمانی به نظام سلامت مراجعه می‌کند، در موقعیتی قرار می‌گیرد که از نظر جسمی، روانی و حتی اقتصادی آسیب‌پذیرتر از شرایط عادی است. قانون نیز دقیقاً برای حمایت از همین وضعیت خاص، مجموعه‌ای از حقوق را برای بیمار به رسمیت شناخته است. اما نکته‌ای که کمتر به آن پرداخته می‌شود این است که حقوق بیمار، صرفاً مجموعه‌ای از امتیازات نیست؛ بلکه بخشی از یک رابطه حقوقی متقابل میان بیمار، پزشک، مؤسسه درمانی و دولت است. اگر این رابطه بر پایه احترام متقابل، شفافیت و مسئولیت‌پذیری شکل بگیرد، بسیاری از اختلافات و دعاوی نیز اساساً ایجاد نخواهد شد.

■ به کرامت انسانی اشاره کردید. این مفهوم چه جایگاهی در حقوق سلامت دارد؟

– به اعتقاد من، اگر بخواهیم تمام حقوق سلامت را در یک اصل خلاصه کنیم، آن اصل «کرامت انسانی» است. در نظام حقوقی ایران نیز اصل بیست‌ودوم قانون اساسی، حیثیت، جان، مال، حقوق، مسکن و شغل اشخاص را از تعرض مصون دانسته است و این حمایت، در حوزه سلامت اهمیت دوچندان پیدا می‌کند. بیمار نباید صرفاً به عنوان یک «پرونده پزشکی» یا «شماره تخت» دیده شود؛ بلکه باید به عنوان انسانی با حقوق، شخصیت و اختیار مورد احترام قرار گیرد. از همین منظر است که احترام به حریم خصوصی، محرمانگی اطلاعات پزشکی، رعایت شأن بیمار، ارائه اطلاعات کافی، اخذ رضایت آگاهانه و رفتار محترمانه کادر درمان، همگی ریشه در اصل

دعاوی بی اساس تمکین

محمد ابراهیمی

معاون قضایی رئیس کل دادگستری استان خراسان رضوی و مسئول واحد مشاوره خانواده استان

خانواده، [شرکت اقتصادی] نیست که تنها (سود شرکا) زمینه ساز تشکیل و بقای آن باشد بلکه ظریف ترین [نهاد انسانی] است با انبوهی از نیازها و پیچیدگی هایی که انسان دارد.

ادامه از صفحه قبل:

دادرسی، مفاهیم کلی، الزامی و ثابت معرفی نمود که مقررات امره محسوب می شوند. عبارتست از اصل تناظر، درمورد ضمانت اجرای رعایت اصول دادرسی باید گفت که بعضاً عدم رعایت آنها موجبات نقص رای رافراهم می نماید البته آن هم زمانی که عدم رعایت اصول به درجه ای ازاهمیت باشد که رای را ازاعتبار بی نذازد.

دادرسی مدنی استخراج کرد به طوری که یکی ازپیکره های قانون آیین دادرسی همین تشریفات هستند رعایت تشریفات اجتناب ناپذیر والزامی است. اصول دادرسی ازاصول حقوقی اند که واجد ویژگی های کلی ودایمی وانتزاعی وارزشی هستند اصول دادرسی راهبردی هستند، می توان اصول دادرسی را به عنوان بنیان های

و از سوی محاکم حقوقی در مقام رسیدگی به دعاو و صدور رای و اجرای آن رعایت شود.آیین دادرسی مدنی تنها با رعایت اصول به هدف خود یعنی نیل به دادرسی عادلانه نخواهد رسید، چرا که در کنار اصول.تشریفات و قواعد شکلی جز لاینفک یک دادرسی عادلانه است. تشریفات دادرسی رامی توان ازمتن قانون آیین

حضرت علی (ع):

سخت‌ترین گناهان گناهی است
که گنهکار آن را ناچیز بشمارد.

• صاحب امتیاز:

مرکز وکلا کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده

مدیر مسئول: حسن عبدلیان پور

سردبیر: منصور مظفری

• آدرس: تهران - بلوار نلسون ماندلا

کوچه گلنار پلاک ۵۴ تلفن: ۵۵۱۱۱-۲۳۰۲۱

توزیع: موسسه نشر گستر امروز ۶۶۲۸۲۲۴۲

چاپ: صمیم تلفن: ۴۴۵۸۲۸۱۴

hamiedalat99@gmail.com

درهمایش بازرسان افتخاری تعزیرات مطرح شد؛

تأکید رئیس مرکز وکلا بر تداوم آموزش در طرح مشترک با سازمان تعزیرات حکومتی

حکومتی با اشاره به اهمیت حضور وکلا و کارشناسان رسمی در طرح ناظران افتخاری بازار، گفت: آشنایی وکلا و کارشناسان با ماهیت حق، دلیل، تعهد، مسئولیت و تکلیف، اهمیت حضور آنان در جایگاه ناظر افتخاری بازار را دوچندان می‌کند.

وی با تأکید بر حدود قانونی مسئولیت ناظران افتخاری اظهار کرد: «ناظر افتخاری، ضابط قضایی نیست و مسئولیت او در چارچوب صلاحیت‌های قانونی تعریف شده است. وظیفه اصلی ناظر، انتقال بی‌طرفانه و دقیق اطلاعات به مراجع صالح است.»

سرابیان افزود: «حقوق عمومی باید به نحو مؤثر مورد توجه و اجرا قرار گیرد و اصل در این مسیر، قانون‌مداری است. ناظر افتخاری نباید در مقام صدور حکم قرار گیرد؛ بلکه وظیفه او این است که واقعیت را به‌صورت صریح و دقیق مشاهده کرده و بدون پیش‌داوری، آن را در اختیار مراجع ذیصلاح قرار دهد.»

وی با بیان اینکه دقت و بی‌طرفی، اساس گزارش‌نویسی حرفه‌ای است، ادامه داد: «گزارش زمانی می‌تواند مرجع اثرگذار باشد که میان اظهارات اشخاص و واقعیت‌های مشاهده‌شده تفکیک صورت گیرد. ناظر حرفه‌ای کسی نیست که بیشترین تخلف را گزارش کند، بلکه کسی است که دقیق‌ترین و صادقانه‌ترین گزارش را ارائه دهد.»

این مقام مسئول تأکید کرد: «ناظر افتخاری نماینده قانون و حقیقت امر مشاهده‌شده است، نه نماینده اشخاص یا گروه‌های دیگر.»

سرابیان با اشاره به هدف اصلی این طرح گفت: «حضور شما باید به افزایش کیفیت و اتقان نظارت منجر شود، نه صرفاً افزایش تعداد گزارش‌ها. هرچا قانون، اظهار نظر تخصصی را به کارشناس یا مرجع تخصصی سپرده است، باید این صلاحیت محترم شمرده شود.»

وی خاطرنشان کرد: «هرگاه گزارش‌های نظارتی دقیق، منصفانه و مستند ارائه شود، افزایش هزینه تخلف و افزایش انگیزه برای رعایت قانون، به یک اصل در نظام نظارتی تبدیل خواهد شد.»

سرابیان در پایان با تأکید بر اهمیت حقوق عامه گفت: «شفافیت در عرضه کالا و خدمات، حفظ اعتماد عمومی و صیانت از حقوق عامه، از مؤلفه‌های مؤثر در شکل‌گیری یک نظام سالم حقوقی است و ناظران افتخاری می‌توانند در تحقق این اهداف نقش مؤثری ایفا کنند.»

دکتر عبدلیان پور:

■ **تقوا و خداترسی را باید سرلوحه عمل خود قرار دهیم، گروه‌هایی حقوقی حامی در مناطق ۲۲ گانه تشکیل شده‌اند، از همه بزرگوارانی که این حرکت مفید را آغاز کردند تشکر می‌کنم.**

■ **اینکه سازمان فرهنگ و ارشاد اسلامی در مکاتبات با قوه قضائیه، مرکز وکلا را از نهادهای برتر در حوزه دیپلماسی حقوقی معرفی کرده و امروز شاهد تقدیر و تشکر از مرکز هستیم، خود یکی از پاداش‌های دنیوی خدمت در این مسیر است.**

■ **«ان شاء الله بتوانیم در مواقع حساس کشور، همچون گذشته، تأثیرگذار باشیم و در مسیر خدمت به مردم و صیانت از حقوق عامه گام برداریم.»**

■ **از خداوند می‌خواهیم توفیق خدمت به ما عطا کند و این توفیق را از ما سلب نکند و عاقبت امورمان را به خیر ختم فرماید.»**

حامی عدالت: دکتر حسن عبدلیان پور، رئیس مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و مشاوران خانواده قوه قضائیه، در دوره فشرده آموزشی طرح مشترک مرکز وکلا و سازمان تعزیرات حکومتی با هدف مقابله با احتکار و گران‌فروشی، بر ضرورت استمرار آموزش و تقویت نظارت در اجرای این طرح تأکید کرد. وی با اشاره به شرایط موجود کشور و شکل‌گیری گروه‌های بازرسی در شبکه حقوقی حامی و مناطق ۲۲ گانه تهران اظهار کرد: «تقوا و خداترسی را باید سرلوحه عمل خود قرار دهیم، گروه‌هایی حقوقی حامی در مناطق ۲۲ گانه تشکیل شده‌اند، از همه بزرگوارانی که این حرکت مفید را آغاز کردند تشکر می‌کنم.»

رئیس مرکز وکلا ادامه داد: «هر یک از افراد می‌توانند در منطقه خود و در چارچوب حقوق عامه و مسئولیت اجتماعی، نقش مؤثری در این طرح ایفا کنند.»

دکتر عبدلیان پور از حضور ۳۸۰ نفر از اعضای شبکه حامی در دوره‌های مرتبط با بازرسی تعزیرات قدرانی کرد و افزود: «آنچه در این میان اهمیت ویژه‌ای دارد، بحث آموزش است. این آموزش باید مستمر و دائمی باشد.»

رئیس مرکز وکلا ادامه داد: «در مرحله اجرا ممکن است کاستی‌هایی وجود داشته باشد که با آموزش و نظارت مستمر می‌توان این مشکلات را برطرف و کیفیت اجرای طرح را افزایش داد.»

رئیس مرکز وکلا در ادامه با بیان اینکه خدمت به مردم و کشور توفیقی الهی است، گفت: «از خداوند می‌خواهیم توفیق خدمت به ما عطا کند و این توفیق را از ما سلب نکند و عاقبت امورمان را به خیر ختم فرماید.»

وی همچنین ابراز امیدواری کرد: «ان شاء الله بتوانیم در مواقع حساس کشور، همچون گذشته، تأثیرگذار باشیم و در مسیر خدمت به مردم و صیانت از حقوق عامه گام برداریم.» دکتر عبدلیان پور در بخش دیگری از سخنان خود با اشاره به تقدیر از عملکرد مرکز وکلا در حوزه دیپلماسی حقوقی اظهار کرد: «اینکه سازمان فرهنگ و ارشاد اسلامی در مکاتبات با قوه قضائیه، مرکز وکلا را از نهادهای برتر در حوزه دیپلماسی حقوقی معرفی کرده و امروز شاهد تقدیر و تشکر از مرکز هستیم، خود یکی از پاداش‌های دنیوی خدمت در این مسیر است.»

در ادامه این نشست، دکتر سرابیان معاون سازمان تعزیرات

